Дала Іийсагахула Яхьъя-векална довзийтинарг

Дала Іийсагахула Яхьъя-векална довзийтинарг Іийсан нах Іазапехь хиллачу хенахь яздина дара, хІунда аьлча уьш Дала леррина къобалвина Іийса Веза Эла хиларх тешнера. Яздархочун коьрта Іалашонаш ю дешархой иракарахІиттор а, царна дегайовхо ялар а, иштта шаьш баланаш а, Іазапаш а ловш долчу хенахь кхидІа тешаме дисаре кхайкхар а.

Тептар тІехь йоккха меттиг дІалоцуш ду Дала довзийтина цхьадолу гІуллакхаш а, Дала хІиттийна цхьадолу суьрташ а. Уьш билгалонашкахь дуьйцуш ду. Іийсах тешна болу хІетахьлера нах цу билгалонех кхетар бара, амма кхечарна массарна а церан маьІна девзар дацара. Мукъаман дакъош санна, кху тептаран ойланаш тайп-тайпана суьрташ хІиттарца мосуьйттазза карлайохуш ю. Тептаран маьІна ма-дарра муха дан деза аьлла, тайп-тайпана хетарш делахь а, цуьнан коьрта ойла шеко йоцуш иштта ю: Веза Эла волчу, Ша леррина Къобалвинчуьнгахула Дала тІаьххьара а Шен мостагІашна тІехь (царна юкъахь иблис а долуш) кхоччуш толам боккхур бу. И толам баккхар чекхдаьллачул тІаьхьа, Шена тешаме болу нах декъалбийр бу Цо, керла стигал а, керла латта а луш.

Дешхьалхе

1 1 Шен ялхошна кестта хила дезарг довзийтархьама, Ша леррина
къобалвинчу Іийсагахула гучуяьлккхира Дала и къайле. Цо иза Шен
ялхо волчу Яхьъяга дІахаийтира, цунна тІе Шен малик а дахийтина.
2 Яхьъяс ма-дарра дийцира Делан дашах а, Дала леррина къобалвинчу
Іийсас динчу тоьшаллех а лаьцна шена мел гинарг. 3 Декъала ву хІара
Делера бинчу хааман дешнаш доьшург. Декъала бу, цу хааме ла а дугІуш,
хааман тептар тІехь яздинарг лардийраш, и дерриге а кестта хир
долу дела.

Іийсах тешначу динан ворхІ тобане дахьийтина маршаллаш

4 Векал волчу Яхьъяс Асиа-махкарчу динан ворхІ тобане яздо:
Делан дика а, синпаргІато а хуьлийла шуна даим волуш волчу а, хилла
волчу а, вогІун волчу Делера а, иштта Цуьнан Іаршана* хьалха лаьтташ
долчу ворхІ синера а, 5 билггала бакъволу теш волчу а, дуьххьара белла-
чарна юкъара денвелла волчу а, лаьттарчу пачхьалкхийн Олахо волчу а Дала
леррина къобалвинчу Іийсагара а.
Вай дукха а дезаш, вайн къинойх Шен цІийца вай кІелхьара а даьхна,
6 Цо вайх динан дайн пачхьалкх йина, Шен Да волчу Далла хьалха вайга
гІуллакх дайтархьама. Сийлалла а, нуьцкъалалла а хуьлийла Цуьнан ер-
риг а тІейогІучу заманна. Амин.
7 Хьажал, Иза мархашца охьавуссур ву,
тІаккха массарна гур а ву Иза,
ур-атталла Цунах гоьмукъ чекхбаьккхинчарна а тІехь.
Лаьттарчу дерриге а тукхамаша белхар дийр ду Цунах.
Иза иштта билггал хир а ма ду! Амин!
8 «Со ву массо а хІума Долийнарг а, чекхдоккху Верг а, – боху Ве-
зачу Дала. – Со ву волуш волу а, хилла волу а, вогІун волу а Нуьц-
къалниг».

Дала леррина Къобалвинчо Ша Яхьъяна гучувоккху

9 Шу а, шун ваша Яхьъя волу со а цхьатерра Іийсах тешарна, шуьца
цхьаьна Цуьнан олаллехь болчара хьоьгучу баланашкахь дакъа лаца доь-
налла долуш ву со. Иштта, Делан дош дІасадаржорна а, Іийсах тоьшалла
дарна а, таІзар а деш, Патмас цІе йолчу гІайренна тІе вахийтинера со.
10 Везачу Элана леринчу дийнахь Делан Са суна тІе доьссира, тІаккха
сайна тІехьа чІогІа аз хезира суна, турби чуьра схьадолуш санна. 11 Цо бо-
хура: «Хьайна гушдерг тептар тІе дІа а яздай, динан ворхІе а тобанийн гу-
ламашка дІадахьийта. И тобанаш ю хІокху гІаланашкахь: Эпасехь, Симра-
нехь, Паргамехь, Тхьайтирехь, Сардисехь, Палидалпехь, Лаудикехь».
12 И суна хезнарг хьенан аз ду те аьлла, со юхахьаьжира. Со юхахьаьж-
ча, суна гира деших бина ворхІ стогар. 13 Ткъа оцу ворхІ стогарна юкъахь
лаьтташ «адамийн кІантах тера цхьаъ» вара. Цунна тІехь еха бедар яра,
ткъа цуьнан некхана гонах хьарчийна деших дина доькха дара. 14 Цуьнан

* 1:4 *Іарш* – Делан стигалахь йолу олаллин меттиг.

1:4 Арадаккхар 3:14; Довзийтинарг 4:8. 1:5 ЕшаІ-ЯхІу 55:4; Забур 88:28. 1:6 Арадак-
кхар 19:6; Довзийтинарг 5:10. 1:7 Даниал 7:13; Маттай 24:30; Марк 13:26; Лака 21:27;
1 Тассалникахошка 4:17; Закри-ЯхІу 12:10; Яхьъя 19:34, 37. 1:8 Довзийтинарг 22:13;
Арадаккхар 3:14. 1:13 Даниал 7:13; Даниал 10:5. 1:14 Даниал 7:9. 1:14, 15 Даниал 10:6.

коьрта тIера месаш, тIаргIа а, ло а санна, кIайн яра. БIаьргаш а дара Цуь-
нан йогу алу санна. 15 Цуьнан когаш пешахь лалийначу, къегачу цIаста-
нах тера бара. Чухчарин* гIовгIа санна дара Цуьнан аз. 16 Цуьнан аьтту
куьйгахь ворхI седа бара. Цуьнан багара схьадолура шинна а агIор ира до-
лу тур. Цуьнан юьхь а, шен нуьцкъалаллин нуьрехь болу малх санна, ле-
паш яра. 17 Сайна и гича, велча санна, Цуьнан когашка вуьйжира со. Ткъа
Цо, суна тIе аьтту куьг а диллина, соьга элира: «Ма кхера. Со ву Хьалхар-
ниг а, ТIаьххьарниг а. 18 Со ву дийна Верг. Со велла вара, амма хIинца Со
ерриг а тIейогIучу заманна дийна ву. Сан карахь ду Iожаллин а, эхартан а
догIанаш. 19 Иштта, дIаязде хьайна гиначух а, долуш долчух а, хиндолчух
а лаьцна. 20 Сан аьтту куьйгахь хьуна гиначу ворхI седанан а, ворхI дашо
стогаран а къайле иштта ю: ворхI седа — уьш Iийсах тешначийн динан
ворхI тобанан маликаш ду бохург ду. Ткъа хьуна гина болу ворхI стогар —
уьш ворхIе а динан тобанийн гулам бу».

Эпас-гIаларчу динан тобане яздина кехат

2 1 «Эпас-гIаларчу динан тобанан малике дIаязде:
Иштта боху, Шен аьтту куьйга ворхI седа схьа а лаьцна, деших бина болчу
ворхI стогарна юккъехула лелаш Волчо: 2 „Девза Суна шун гIуллакхаш. Хаьа
Суна аша къахьоьгийла а, шу доьналла долуш дуйла а, мекара адамаш аша
ловш доцийла а. Шаьш векалш ду бохурш а аша зийна, ткъа уьш харцлуьйш
хилар а шуна хиъна. 3 Шу доьналла долуш ду, Сан дуьхьа аша баланаш хьий-
гира, амма шу ца дуьйхира. 4 Делахь а, шуна дуьхьалдаккха хIума ду Сан: аша
шайн дуьххьарлера безам дIатесна. 5 Иштта, шаьш мичара охьаэгна дага а
даийтий, метта а дуьйлий, шаьш юьхьанца лелийна долу гIуллакхаш леладе.
Нагахь шаьш далийтинчу къинойх шу дIа ца дерзахь, шу долчу а веана, Ас
меттахбоккхур бу шун стогар. 6 Делахь а цхьа дика хIума ду шун: никласхойн
гIуллакхаш Суна цадезаре терра, шуна а уьш ца дезаш хилар.
7 Лергаш долчо ладугIийла Делан Сино динан тобанашка бохучуьнга:
‘Тоьллачунна бакъо лур ю Ас Делан ялсаманина юккъехь лаьтташ дол-
чу дахаран дитта тIера стом баа’“».

Симран-гIаларчу динан тобане яздина кехат

8 Симран-гIаларчу динан тобанан малике а дIаязде:
«Иштта боху, хьалха вала а велла, ткъа хIинца дийна волчу хьалхара а,
тIаьххьара а Волчо: 9 „Суна евза шун халонаш а, шун къоьлла а, делахь а

* 1:15 *Чухчари* — лакхара охьадогIу дуккха а долу хи.

1:15 Яхьазкхиал 1:24; 43:2. 1:17 ЕшаI-ЯхIу 44:6; 48:12; Довзийтинарг 2:8; 22:13.
2:7 Доладалар 2:9; Довзийтинарг 22:2; Яхьазкхиал 28:13; 31:8 (Грекийн).
2:8 ЕшаI-ЯхIу 44:6; 48:12; Довзийтинарг 1:17; 22:13.

шу-м хьал долуш ду. Иблисан гуламах болчара, шаьш Делан нах болчу
жуьгтех боццушехь, царах ду бохуш, шух лаьцна дуьйцу вон хабарш а Су-
на хууш ду. 10 Шаьш лан дезар долчу цхьана а хIуманах ма кхера. Иштта,
шу зерхьама, шух цхьадерш иблисо набахти чу даладойтур ду. ТIаккха ит-
тех дийнахь баланаш ловр бу аша. Шаьш делла дIадовллалц тешаш хила-
лаш, тIаккха Толаман таж санна, Аса шуна хедар доцу дахар лур ду.
11 Лергаш долчо ладугIийла Делан Сино динан тобанашка бохучуьнга:
‘Толам баьккхинчун шолгIа валар хир дац’“».

Паргам-гIаларчу динан тобане яздина кехат

12 «Паргам-гIаларчу динан тобанан малике а дIаязде:
Иштта боху Шен карахь шинна а агIор ира долу тур Долчо: 13 „Девза
Суна иблисан олаллин гIантана гонах шу дехаш хилар. Аша Сан цIе лара-
мехь а лелийна, Сох долу шун тешар дIа а ца даьлла, ур-атталла иблис де-
хаш долчу шун гIалахь Сан тешаме теш волу Антапи вийначу хенахь а.
14 Делахь а, шуна дуьхьалдаккха цхьацца хIума ду Сан. БалиIаман хьеха-
маш тIелаьцна болу цхьаболу нах бу шуна юкъахь. Исраилхошка къилахь
долу гIуллакхаш леладайта Iамийнера цо Балакх-паччахь. Цара, цIушна
сагIина лерина еана хIума а йоуьйтуш, Далла хьалха сийсаза долу хIума
леладойтура исраилхошка. 15 Иштта, никласхойн хьехамаш ларбеш болу
цхьаболу нах а бу шуна юкъахь. 16 Метта а дуьйлий, Соьгахьа юхадерза!
Нагахь Ас бохург аша ца дахь, Со кестта вогIур ву шу долчу. ТIаккха Сайн
багара схьадолучу туьраца летар ву Со царах.
17 Лергаш долчо ладугIийла Делан Сино динан тобанашка бохучуьнга:
‘Толам баьккхинчунна къайлаяьккхинчу „манна“ олучу кхачанан буьр-
тигийн дакъа лур ду Ас. Цунна кIайн тIулг а лур бу Ас, тIеязйина керла
цIе а йолуш. И цIе цхьанна а хуур яц, иза йолчунна бен’“».

Тхьайтир-гIаларчу динан тобане яздина кехат

18 «Иштта Тхьайтир-гIаларчу динан тобанан малике а дIаязде:
Иштта боху бIаьргаш цIеран алу санна а, когаш къегачу цIастанах сан-
на а болчу Делан КIанта. 19 „Суна девза шун гIуллакхаш а, безам а, тешар
а, аша гIо дар а, шу доьналла долуш хилар а. Иштта Суна хаьа шун тIаьх-
хьарлера гIуллакхаш хьалха дина долчу гIуллакхел сов дуйла а. 20 Ткъа
шуна дуьхьалдаккха иштта хIума ду Сан. Делера хаам болуш ю бохучу
Изабал цIе йолчу зудчунна дан магош доцу гIуллакхаш дан некъ ло аша.
Шен хьехамашца Сан ялхой тилабо цо, цаьрга сийсаза долу хIуманаш а
леладойтуш, цIушна сагIина еана хIума а йоуьйтуш. 21 Аса Сайна тIеерза

2:11 Довзийтинарг 20:14; 21:8. 2:14 Лелар 22:5, 7; 31:16; Карлабаьккхинарг 23:4;
Лелар 25:1-3. 2:17 Арадаккхар 16:14, 15; 16:33, 34; Яхьъя 6:48-50; ЕшаI-ЯхIу 62:2;
65:15. 2:18 Даниал 10:6. 2:20 Сулим 16:31; Сулим 9:22, 30.

хан еллера цунна, амма цунна ца лаьа ша лелийначу сийсазчу гIулла-
кхех дIаерза. 22 ХIинца Ас цамгарийн Iазап хьоьгуьйтур ду цуьнга. Цуьн-
ца цхьаьна къилахь долу гIуллакхаш лелийнарш а боккхачу баланехь
хир бу, шаьш цуьнца лелийначу гIуллакхашна дохко а бевлла, уьш Суна
тIе ца берзахь. 23 Цуьнан бераш а хIаллакдийр ду Ас. ТIаккха кхетар бу
динан массо а тобанашкахь берш, шайн дегнаш а, ойланаш а зуьйш верг
Со хиларх. Шуна хIоранна а, шун гIуллакхашка хьаьжжина, хьакъ дерг
дIалур ду Ас.

24 Ткъа, кхечу наха туьдуш ма-хиллара, «иблисан къайленийн кIорге-
наш» шайна евзина доцучу а, Изабалан хьехамашна тIаьхьахIиттина до-
цучу а шуьга, тхьайтирхойх кхиболчаьрга, Ас боху: «Лан ницкъ кхочур
боцу кхийолу халонаш тIе ца йохку Ас шуна. 25 Ткъа шу, Со схьаваллалц,
шайн долуш дерг лар а деш, лела». 26-28 Толам а боккхуш, Сан гIуллакхаш
чекхдовллалц кхочушдеш волчунна, Сан Дас Суна яларе терра,

«кхечу къаьмнех болчарна тIехь олалла дан бакъо лур ю Ас.
Цо аьчка гIожаца царна тIехь олалла дийр ду,
кхийра пхьегIаш санна, отур а бу уьш».

Цунна лур бу Ас Iуьйренан седа.

29 Лергаш долчо ладугIийла Делан Сино динан тобанашка боху-
чуьнга“».

Сардис-гIаларчу динан тобане яздина кехат

3 1 «Сардис-гIаларчу динан тобанан малике а дIаязде:
Иштта боху Шегахь Делан ворхI Са а, ворхI седа а Болчо: „Девза Суна
шун гIуллакхаш. Аша, шаьш дийна долуш санна, цIераш лелайо, амма
шу делла ду. 2 Сама а довлий, шайна чохь дисина долу тешар чIагIде, иза
хIаллакьхилале. ХIунда аьлча Суна карийна, аша деш долу гIуллакхаш
Сан Далла хьалха кхоччуш чекхдевлла цахилар. 3 Шаьш тIеэцна болу а,
шайна хезна болу а хьехамаш дагахь латтабе! Уьш лар а бе, шайн къинош-
на дохко а довлий, Далла тIе а дерза. Нагахь шу сама ца довлахь, къу сан-
на, шуна ца моьттучу хенахь вогIур ву Со. 4 Бакъду, шуна юкъахь масех
стаг ву шайн бедарш къилахь долу гIуллакхаш дарца бехъяза. Уьш, кIайн
духарш а дуьйхина, Соьца лелар бу, хIунда аьлча уьш иштта лела хьакъ
долуш бу. 5 Толам баьккхинчунна тIе кIайн духар духур ду. Цуьнан цIе
дахаран тептар тIера Ас дIа а йойур яц. Иза Сан долахь хиларх тоьшалла а
дийр ду Ас Сайн Дена а, Цуьнан маликашна а хьалха.

6 Лергаш долчо ладугIийла Делан Сино динан тобанашка боху-
чуьнга“».

2:23 Забур 7:10; Ярми-ЯхIу 17:10; Забур 61:13. 2:26, 27 Забур 2:8, 9 (Грекийн).
3:3 Маттай 24:43, 44; Лака 12:39, 40; Довзийтинарг 16:15. 3:5 Арадаккхар 32:32, 33;
Забур 68:29; Довзийтинарг 20:12; Маттай 10:32; Лака 12:8.

Палидалпи-гIаларчу динан тобане яздина кехат

7 «Палидалпи-гIаларчу динан тобанан малике а дIаязде:
Иштта боху веза а, билггал бакъ а волчу Шен карахь Даудан догIа Дол-
чо. Цо неI дIаястахь, цхьаьнгге а иза дIакъовлалур яц. Цо неI дIакъовлахь,
цхьаьнгге а иза дIаясталур яц. 8 „Девза Суна шун гIуллакхаш. Хьовсал!
Цхьаьнгге а дIакъовлалур йоцу неI дIайиллина Ас шуна хьалха. Шун
ницкъ кIезиг белахь а, аша Сан дош а лардина, Со дIа а ца тесна. 9 Гой
шуна! Аьшпаш а буттуш, шаьш боццушехь, жуьгти ду бохуш болу ибли-
сан гуламах берш Ас шуна хьалха дIахIиттор бу, шун когашка уьш охьа а
тоIуьйтуш. Хуур ду царна, Суна шу дезийла. 10 Доьналла долуш хила аьл-
ла, Аса шайна дина омра аша лардина дела, Аса а лардийр ду шу, лаьттахь
дехаш долу адамаш зерхьама, кху дуьнен чу массанхьа а баланаш тIебо-
уьйтур болчу заманах. 11 Кестта вогIур ву Со. Шайн долуш дерг ларделаш,
цхьаьнгге а шайгара толам баккхаран таж дIа ца даккхийта. 12 Толам
баьккхинарш Сан Делан цIа чохь бIогIам хилла дIахIуьттур бу, цу чуьра
кхин ара а бевр бац. Царна тIехь Сайн Делан цIе а язйийр ю Ас, Сайн Де-
лан гIалин цIе а язйийр ю. Иза Сан Делера стигалара охьайогIуш йолчу
Ярушалайм-гIалин цIе хир ю. Сайн керла цIе а язйийр ю Ас царна тIехь.
13 Лергаш долчо ладугIийла Делан Сино динан тобанашка бохучуьнга“».

Лаудика-гIаларчу динан тобане яздина кехат

14 «Лаудика-гIаларчу динан тобанан малике а дIаязде:
Иштта боху Ша Амин волчу, Дала кхоьллина долчун Хьоста Ша волчу,
тешам а болуш, билггал бакъволчу Тешо: 15 „Девза Суна шун гIулла-
кхаш – шу я шийла а дац, я довха а дац. Я шийла, я довха делара шу!
16 Довха а, шийла а доцуш, шу мела хиларна, Ас Сайн багара а дIадохур ду
шу. 17 ХIунда аьлча аша боху: «Тхо дехаш а ду, хьал долуш а ду, тхуна
оьшуш хIумма а дац». Ткъа шу ца кхета шаьш ирс дайна а, декъаза а, къен
а, бIаьрзе а, дерзина а хиларх! 18 Ас иштта хьехам бо шуна: шаьш хьал до-
луш хилийтархьама, цIергахь дахчийна деши эца шайна Соьгара. КIайн
духар а эца шайна, иза, тIе а дуьйхина, шайн эхье меттигаш дIахьулъяр-
хьама! Хьакхар а эций, иза бIаьргех хьакха, бIаьрса даийтархьама! 19 Сай-
на везарг, метта а валош, таIзарца нисво Ас. Цундела, дикане а кхийдаш,
даггара Далла тIедерза! 20 Хьовсал! Со, неIарах пIелг а бетташ, лаьтташ ву.
Сан аз а хезна, неI дIайиллинчун цIа чу вер ву Со. Цуьнца цхьаьна хIума
юур ю Ас, ткъа иза Соьца шуьне хуур ву. 21 Толам а баьккхина, Сайн Ден
Iаршана уллохь долчу паччахьан гIанта тIе Со охьахааре терра, толам

3:7 ЕшаI-ЯхIу 22:22; Аюб 12:14. 3:9 ЕшаI-ЯхIу 49:23; 60:14; ЕшаI-ЯхIу 43:4.
3:12 Довзийтинарг 21:2; ЕшаI-ЯхIу 62:2; 65:15. 3:14 Кицанаш 8:22. 3:19 Кицанаш 3:12;
Iебархошка 12:6.

баьккхинчунна бaкъо лур ю Aс Сaйн Iaршaнa уллохь долчу пaччaхьaн
гIaнтa тIе охьaхaa.
22 Лергaш долчо лaдугIийлa Делaн Сино динaн тобaнaшкa бохучуьнгa“».

Стигaлaрчу Iaршaнa гонaх

4 1 Цул тIaьхьa со хьaлaхьaьжирa. Стигaлaхь дIaеллaеллa неI гирa сунa.
Хьaлхa a хезнa долу, турбaнa чуьрa aрaдолуш caннa долу, aз хезирa
сунa. Цу озо coьгa бохурa: «Хьaлaвaлa кхузa, кхул тIaьхьa хилa дезaрг гой-
тур ду Aс хьунa». 2 Цу сохьтa сунa тIе Делaн Сa доьссирa. ТIaккхa сунa ги-
рa стигaлaхь лaьттaш йолу Делaн Iaрш, шенa тIехь охьaхиъна Верг a
волуш. 3 Цу охьaхиъна Волчун юьхьсибaт, «яспис», «сaрдис» цIе йолу де-
зa тIулгaш caннa, можaчу a, цIечу a бaсaхь лепaрa. Цуьнaн гIaнтaнa гонaх,
«изумруд» цIе йолу тIулг caннa, лепaш стелaIaд дaрa. 4 Iaршaнa гобaьк-
кхинa кхин a ткъе диъ пaччaхьaн гIaнт дaрa. Цaрнa тIе хиънa ткъе виъ
къaно вaрa. Къaношнa тIехь кIaйн духaр дaрa. Церaн кортош тIе диллинa
дaшо тaьжнaш дaрa. 5 Цу Iaршaх схьaдеттaш стелaхaьштиг a дaрa, схьaхе-
зaш aьзнaш a дaрa, серлaдуьйлуш деттaш ткъес a дaрa. ГIaнтaнa хьaлхa
богуш ворхI къуьдa бaрa. Уьш Делaн ворхI Сa ду. 6 Цу Iaршaнa хьaлхa
чекх сa гучу aнгaлих терa болу aнгaлин хIорд бaрa.
Ткъa Iaрш лaьттaчу меттигнa юккъехь a, Iaршaнa гонaх a лaьттaш диъ
дийнaт дaрa. Хьaлхā a, тIехьā a шортa бIaьргaш дaрa церaн. 7 Дийнaтех
цхьaъ лоьмaх терa дaрa. ШолгIa дийнaт стaргIaнaх терa дaрa. КхозлaгIчу
дийнaтaн, aдaмaн caннa, юьхь ярa. ДоьaлгIaниг тIемaяьллaчу aьрзунaх
терa дaрa. 8 Цу деъa a дийнaтaн хIорaннaн a гонaх ялх-ялх тIaм бaрa, ткъa
цaрнa чуьрa схьaкъегaш бIaьргaш бaрa. Цaрa, дийнaххьий, буьйсaнний,
caцaм a боцуш, кхойкхурa:
«Везa ву, везa ву, везa ву Везa Элa,
хиллa волу a, волуш волу a, вогIун волу a
мaссо ницкъийн Везa Делa», – бохуш.
9 Цу дийнaтaшa Iaршaнa тIе хиънa волчу, ерриг a тIейогIучу зaмaннa a
вехaш Волчун сийдеш, Изa вaз a веш, бaркaллaш мосaззa олу a, 10 и ткъе
виъ къaно Iaршaнa тIехь хиънa Волчуннa хьaлхa охьa a вужий, ерриг a
тIейогIучу зaмaннa вехaш Волчуннa суждaне воьду. Цaрa, шaйн тaьжнaш
Iaршaнa хьaлхa охьa a дохкуш, олу:
11 «Хьaкъ долуш ву Хьо, тхaн Везa Элa волу Делa,
сийллaллa a, лaрaм a, ницкъ a дIaэцa.
ХIундa aьлчa Ахь кхоьллинa ду ерриг a.
И ерриг a Хьaн лaaмцa долуш a ду, кхоьллинa a ду».

4:2, 3 Яхьaзкхиaл 1:26-28; 10:1. 4:5 Aрaдaккхaр 19:16; Довзийтинaрг 8:5; 11:19; 16:18; Яхьaзкхиaл 1:13; Довзийтинaрг 1:4; Зaкри-ЯхIу 4:2. 4:6 Яхьaзкхиaл 1:22. 4:6, 7 Яхьaз-кхиaл 1:5-10; 10:14. 4:8 Яхьaзкхиaл 1:18; 10:12; ЕшaI-ЯхIу 6:2, 3.

Тептaр a, Iaхaр a

5 1 ТIaккхa Iaршaнa тIехь охьaхиъна Iaш Волчун aьтту куьйгaхь хьaр-
чийнa тептaр гирa сунa. Цу хьaрчийнaчу тептaрaн шиннa a aгIор
йозaнaш дaрa. И тептaр, ворхI мухIaр a тоьхнa, дIaкъевлинa дaрa. 2 Ниц-
къболу мaлик a гирa сунa. Цо, чIогIaчу озaцa кхaйкхaм беш, хьоттурa:
«Милa ву, хIокху тептaр тIерa мухIaрш дIa a дaьхнa, изa дIaделлa хьaкъ
верг?» 3 Стигaлaхь, лaьттaхь, я лaьттa бухaхь* цхьaннaн a йиш яцaрa и
тептaр дIaделлa a, я цу тIе хьaжa a. 4 И тептaр дIa a диллинa, изa дешa a, я
цу тIе хьaжa a цхьa a хьaкъ цaхилaрнa, со дуккхa a вилхирa. 5 Оцу къaнойх
цхьaммо элирa coьгa: «Мa велхa! ХIaрa ду ЯхIудaн тaйпaнaх долу Лом:
Дaудaн Орaм. Цо толaм бaьккхинa, Цуьнaн йиш ю цу тептaр тIерa ворхI
мухIaр дIaдaккхa a, изa дIaделлa a».
6 ТIaккхa со дIaхьaьжчa, сунa гирa и Iaрш лaьттaчу меттигнa юккъехь,
цу дийнaтaшнa a, къaношнa a юккъехь лaьттaш болу Iaхaр. Изa, сaгIинa
леринa бийнa болуш caннa, бaрa. Цуьнaн ворхI мaIa a, ворхI бIaьрг a
бaрa. Дерриг a лaьттa тIедaхийтинa долу Делaн ворхI Сa дaрa уьш. 7 Iaхaро
Iaршaнa тIе хиънa Волчун aьтту куьйгaрa и тептaр схьaийцирa. 8 ТIaк-
кхa, Цо и тептaр кaрaэцчa, диъ дийнaт a, ткъе виъ къaно a Iaхaрнa хьaлхa
охьaвуьйжирa. Цaьргaхь хIорaнгaхь a мерз-пондaрш a, дaшо богaнaш a
дaрa. И богaнaш хaзa хьожa йогIучу хIумaнaх дуьзнa дaрa. Богaнaш чохь
дерш Делaн долaхь болчерaн доIaнaш дaрa. 9 Цaрa, керлa эшaр a локхуш,
бохурa:
«Хьaкъ долуш ву Хьо,
и тептaр схьa a эцнa,
цу тIерa мухIaрш дIaдaхa,
хIундa aьлчa Хьо вийнa вaрa.
ХIорa тaйпaнaшнa a, меттaнaшнa a, хIорa хaлкъaнa a,
къомaнa a тIерa
Делaн дуьхьa Хьaйн цIий Iaнорцa aдaмaшнa тIерa мaх
дIaбелирa Ахьa.
10 Динaн дaйн пaччхьaлкх цaрaх йинa Ахьa,
цaьргa Хьaйнa гIуллaкх дaйтaрхьaмa.
Ткъa цaрa кху Лaьттa тIехь пaччaхьaллa дийр ду».
11 Сунa дуккхa a мaликaш гирa, церaн aьзнaш a хезирa. Уьш Iaршaнa a,
цигaхь долчу дийнaтaшнa a, къaношнa a гонaх дaрa. Дaгaрлур доцуш,

* 5:3 *Лaьттa бухaхь* – изa эхaртехь бохург ду (хьaжaл 1:18).

5:1 Яхьaзкхиaл 2:9, 10; ЕшaI-ЯхIу 29:11. 5:5 Долaдaлaр 49:9; ЕшaI-ЯхIу 11:1, 10. 5:6 ЕшaI-ЯхIу 53:7; Зaкри-ЯхIу 4:10. 5:8 Зaбур 140:2. 5:9 Зaбур 32:3; 97:1; ЕшaI-ЯхIу 42:10. 5:10 Aрaдaккхaр 19:6; Довзийтинaрг 1:6. 5:11 Дaниaл 7:10.

эзарнашкахь дукха дара и маликаш – эзарзза эзарнаш. 12 Цара, аз чIагI а
деш, олура:

«Бийна болу Iахар хьакъ долуш бу
нуьцкъалалла а, хьал а, хьекъалалла а, чIагIо а,
ларам а, сийлалла а, хастам а дIаэца».

13 Стигалахь а, лаьттахь а, лаьттана бухахь а, хIорда тIехь а Дала кхоьллин-
чу хIора хIумано а – царна чохь долчу массо хIумано а – олуш хезира суна:

«Хастам, ларам, сийлалла, олалла ерриг а тIейогIучу заманна хуьлийла
Iаршана тIехь хиъна Волчун а, Iахаран а».

14 Ткъа цу деъа а дийнато олура: «Амин». Къаной, охьа а эгна, суждане
бахара.

ВорхI мухIар дIадаккхар

6 1 ТIаккха суна гира Iахаро ворхI мухIарх цхьаъ дIадоккхуш. Юха суна
хезира цу деа дийнатах цхьаммо стигала къекъаш санна долчу озаца
олуш: «Схьавола!» 2 Со дIахьаьжча, суна кIайн дин гира. Цу тIехь, карахь
Iад а долуш, бере вара. Цуьнга толаман таж делира. ТIаккха и толам бок-
кхуш верг толам баккха вахара.
3 Iахаро шолгIа мухIар дIадаьккхича, суна хезира шолгIачу дийнато
олуш: «Схьавола!» 4 ТIаккха расха болу кхин дин арабелира. Цу тIе хиъна
волчунна бакъо елира Лаьттара машар бохо а, адамашка вовшийн дайий-
та а. Оцу беречуьнга доккха тур делира.
5 Iахаро кхоалгIа мухIар дIадаьккхича, суна хезира кхоалгIачу дийнато
олуш: «Схьавола!» Со дIахьаьжча, суна Iаьржа дин гира. Цу тIехь бере вара,
цуьнан карахь терза дара. 6 Деа дийнатана юкъара адаман санна долу аз
хезира суна: «Цхьана дийнан алапа долччул ахча а луш, кIен деман цхьа
кана я мекхан деман кхо кана схьаоьцу. Зайтдаьтта а, чагIар а талха ма де!»
7 ТIаккха Iахаро доьалгIа мухIар дIадаьккхича, суна хезира доьалгIачу
дийнатан озо олуш: «Схьавола!» 8 Со дIахьаьжча, сира дин гира суна. Цун-
на тIехиъна «Iожалла» цIе йолу бере вара, шена тIаьхьахIоьттина эхарт а
долуш. Царна бакъо елира Лаьттарчу адамийн доьалгIа дакъа туьрах а, ма-
цаллех а, цамгарех а далийта а, иштта Лаьттарчу акхарошка уьш даийта а.
9 Цо пхоьалгIа мухIар дIадаьккхича, сагIа доккхучу кхерчана бухахь
Делан дош кхайкхор бахьанехь а, цара до тоьшаллаш лардар бахьанехь а
дайина хилла синош гира суна. 10 Уьш айдинчу озаца кхайкхира: «Мел
Iийр ву те Хьо, Хьалдолу Эла, веза а, тешаме а Верг, Лаьттахь бехаш бол-
чарна кхел ца еш а, тхан цIий Iанорна царна таIзар ца деш а?» – аьлла.
11 ТIаккха царна хIоранна а кIайн духар делира. Цаьрга элира, кхин а
кIеззиг йолчу ханна сатоха аьлла. Иштта хила дезара, цаьрга терра Iийсана

6:2 Закри-ЯхIу 1:8; 6:3, 6. 6:4 Закри-ЯхIу 1:8; 6:2. 6:5 Закри-ЯхIу 6:2, 6. 6:8 Яхьазкхиал 14:21.

гIуллакх деш болчу а, уьш санна байина хин болчу а, динан вежарийн
терахь кхочушхиллалц.
12 Суна гира Iахаро йолхалгIа мухIар дIадоккхуш. ТIаккха чIогIа мохк
бегийра. Малх а, Iаьржачу тIергIан духар тIедуьйхича санна, кхоьлира.
Стигалара бутт а, цIий санна, цIийбелира. 13 ЦIеххьана баьллачу чехкачу
мохо инжиран дитташна тIера хилаза долу церан стоьмаш эгош санна,
стигалара седарчий а Лаьтта тIе охьаийгира. 14 Стигал а, хьарчийна долу
тептар санна, дIа а хьаьрчина, дIахьулъелира. ХIора лам а, гIайре а метта-
хъяьккхира. 15 Лаьттара паччахьаш а, церан уллоранаш а, тIеман хьаька-
маш а, хьалдерш а, нуьцкъалнаш а, массо леш а, паргIат берш а хьехашна
чохь а, чIажашна чохь а дIалевчкъира. 16 Цара лаьмнашка а, тархашка а
бохура: «Тхуна тIе а эгий, дIахьулдейша тхо Iарша тIехь хиъна Волчунна
гарх а, Iахаран таIзарх а. 17 Цара таIзар даран къематде тIедеана. Иза
хьаьнга лалур ду те?»

МухIар тIетохарца билгалваьккхина волу
цхьа бIе шовзткъе виъ эзар стаг

7 1 Цул тIаьхьа суна диъ малик гира. И маликаш лаьттан еа а агIор лаьт-
таш дара. Цара Лаьттан еа маьIIера хьоькху биъ мох дIалаьцнера, иза
я лаьттана тIе, я хIордана тIе, я цхьанна а диттана тIе ца бахийтархьама.
2 ТIаккха кхин а цхьа малик гира суна. Иза малхбалехьара хьаладолуш
дара. Цуьнан карахь дийна волуш волчу Делан мухIар дара. Оцу малико
лаьттана а, хIордана а зулам дан бакъо еллачу деа малике, мохь туххуш, ай-
динчу озаца элира: 3 «Вайн Далла гIуллакх деш болчеран хьаьжнаш тIе му-
хIар тоххалц, зулам ма делаш я лаьттана, я хIордашна, я дитташна». 4 И
мухIар а тоьхна, билгалваьккхинарг маса стаг ву олуш а хезира суна. Уьш
исраилхойн массо а тIаьхьенах волу цхьа бIе шовзткъе виъ эзар стаг вара.

5 Иштта, ЯхIудан тIаьхьенах волчу шийтта эзар стагана тIе а
мухIар тоьхна;
Раабанан тIаьхьенах а – шийтта эзар стагана;
Гадин тIаьхьенах а – шийтта эзар стагана;
6 Ашаран тIаьхьенах а – шийтта эзар стагана;
Напталан тIаьхьенах а – шийтта эзар стагана;
Маннашан тIаьхьенах а – шийтта эзар стагана;
7 ШимIин тIаьхьенах а – шийтта эзар стагана;
Левин тIаьхьенах а – шийтта эзар стагана;
Иссарханан тIаьхьенах а – шийтта эзар стагана;

6:12 Довзийтинарг 11:13; 16:18; ЕшаI-ЯхIу 13:10; Юал 2:10, 31; 3:15; Маттай 24:29; Марк 13:24, 25; Лака 21:25. 6:13, 14 ЕшаI-ЯхIу 34:4. 6:14 Довзийтинарг 16:20. 6:15 ЕшаI-ЯхIу 2:19, 21. 6:16 ХIушаI 10:8; Лака 23:30. 6:17 Юал 2:11; Малъаки 3:2. 7:1 Ярми-ЯхIу 49:36; Даниал 7:2; Закри-ЯхIу 6:5. 7:3 Яхьазкхиал 9:4, 6.

8 Забулан тIаьхьенах а — шийтта эзар стагана;
Юсупан тIаьхьенах а — шийтта эзар стагана;
Бен-Яманан тIаьхьенах а — шийтта эзар стагана.

Адамийн йоккха тоба

9 Цул тIаьхьа со дIахьаьжча, лаьтташ йолу адамийн йоккха тоба гира
суна. Адамаш цхьаьнгге а дагар ца даллал дукха дара. Массо а халкъех,
тукхамех, къаьмнех, меттанех схьадевллачу адамийн и тоба яра Делан
Iаршана хьалха а, Iахарна хьалха а лаьтташ. Царна тIехь кIайн обанаш
а яра, церан карахь хурманийн диттийн гаьннаш а дара. 10 Цара айдин-
чу озаца бохура: «КIелхьардовлар ду Iаршана тIе хиъна Iаш волчу Де-
лера а, Iахарера а!» 11 Паччахьан гIантана гонах а, къаношна гонах а,
деа дийнатна гонах а массо а маликаш дара лаьтташ. Цу Iаршана хьал-
ха бертал а эгна, Далла Iибадат дора цара. 12 «Амин! Хастам а, сийлалла
а, хьекъалалла а, баркалла а, ларам а, нуьцкъалалла а, чIагIо а хуьлий-
ла вайн Далла ерриг а тIейогIучу заманна! Амин!» — бохура оцу мали-
каша.
13 Шен къамел долош, къанойх цхьаммо соьга хаьттира: «И кIайн оба-
наш тIеюьйхина болу нах муьлш бу? Уьш мичара баьхкина?»
14 Ас цуьнга жоп делира: «Хьуна хьайна ма хаьа, эла».
ТIаккха цо элира соьга: «Уьш, боккхачу балехь а лаьттина, схьабевлла
бу. Цара шайн духарш, цIан а дина, Iахаран цIийца кIайдина.
15 Цундела уьш Делан олаллин гIантана хьалха лаьтташ бу хIинца.
Цара дийнаххьий, буьйсанний Делан цIа чохь Далла
гIуллакх до.
Iарша тIе охьахиъна Верг цаьрца цхьаьна а Iийр ву,
Цо уьш лар а бийр бу.
16 ХIинца дуьйна уьш меца а хир бац, хьогах а хир бац.
Уьш малхо а, йовхоно а кхин хьийзор бац.
17 ХIунда аьлча и Iарш лаьттачу меттигна юккъехь болчу Iахаро
бажор бу уьш.
Цо уьш дийна хи долчу шовданашка буьгур бу.
Дала Ша дIадохур ду церан бIаьрхиш».

ВорхIалгIа мухIар тептар тIера дIадаккхар

8 1 Iахаро ворхIалгIа мухIар тептар тIера дIадаьккхича, цхьана эха
сахьтехь тийна хилла дIахIоьттира стигалахь. 2 Далла хьалха лаьт-
таш долу ворхI малик гира суна. Церан кара локхуш йолу ворхI турба
еллера.

7:14 Даниал 12:1; Маттай 24:21; Марк 13:19. 7:16 ЕшаI-ЯхIу 49:10. 7:17 Забур 22:1; Яхьазкхиал 34:23; Забур 22:2; ЕшаI-ЯхIу 49:10; ЕшаI-ЯхIу 25:8.

3 ТIаккха кхин а цхьа малик деара. Цуьнан карахь хаза хьожа йогIу хIу-
ма чуйоьллу дашо яй бара. И малик сагIа доккхучу кхерчана хьалха дIа-
хIоьттира. Иштта алссам хьожа йогIу хIума а елира оцу малике. Иза
елира, Делан долахь болчу массеран а доIанашца цхьаьна, Делан Iаршана
хьалха лаьтташ болчу сагIа доккхучу дашо кхерчана тIе Далла лерина
долчу сагIина охьайиллархьама. 4 ТIаккха оцу хьожа йогIучу хIуманах
баьлла кIур Делан долахь болчеран доIанашца цхьаьна маликан карара
Далла хьалха хьалабахара. 5 Малико и яй, схьа а эцна, дашочу кхерчана
тIера йогуш йолчу цIеран кIегийх буьзира. ТIаккха цо уьш лаьтта охьа-
тийсира. Царах гIовгIа а елира, ткъес а туьйхира, стелахаьштигаш а сер-
ладийлира, мохк а бегийра.

Дуьххьара локхуш йолу йиъ турба

6 Шайн карахь ворхI турба йолу ворхI малик турба лакха кечделира.
7 Хьалхарчу малико турба лекхча, цIийх дIаийна йолу къора а, цIе а
Лаьтта охьакхиссира, ткъа царах Лаьттан кхоалгIачу декъах цIе елира.
Лаьттарчу диттийн кхоалгIа дакъа а, ерриг а сийна буц а егира.
8 ШолгIачу малико а турба лекхира. ТIаккха, богуш болчу ломах тера
йолу цхьа йоккха хIума хIорда чу а кхоьссина, хIордийн кхоалгIа дакъа
цIий хилла дIахIоьттира. 9 ХIордашна чохь йолчу садолчу хIуманийн
кхоалгIа дакъа а хIаллакьхилира. Иштта хIаллакьхилира хIордкеманийн
кхоалгIа дакъа а.
10 КхоалгIачу малико а турба лекхира. ТIаккха стигалара боккха се-
да охьабуьйжира. Иза, хаьштиг санна, къегаш бара. Хийн а, шовда-
нийн а, хьостанийн а кхоалгIачу декъа тIе охьабуьйжира и седа. 11 Цу
седанан цIе «сагал-буц» ю. ТIаккха Лаьттан хийн кхоалгIа дакъа, са-
гал-буц а хилла, къахьделира. Дукхахдолу адамаш, и къаьхьа хи мелла
дела, делира.
12 ДоьалгIачу малико а турба лекхира. Цул тIаьхьа малхан а, беттан а,
седарчийн а кхоалгIа дакъа дIахьулделира. Цундела церан кхоалгIа да-
къош кхоьлина дIахIиттира. Дийнан а, буьйсанан а кхоалгIа дакъа, серло
ца луш а хилла, дIахIоьттира.
13 Со дIахьаьжча, стигална юккъехула тIемаяьлла йоьдуш йолчу цхьана
аьрзун айдина аз хезира суна. Цо бохура: «Декъаза хир ду шу, лаьттахь де-
хаш долу адамаш, дисинчу кхаа малико локхун йолчу турбанийн аьзнаш
шайна хезча!»

8:3 Iамос 9:1; Арадаккхар 30:1, 3. 8:5 Iамалъяр 16:12; Яхьазкхиал 10:2; Арадаккхар 19:16; Довзийтинарг 11:19; 16:18. 8:7 Арадаккхар 9:23-25; Яхьазкхиал 38:22. 8:10 ЕшаI-ЯхIу 14:12. 8:11 Ярми-ЯхIу 9:15. 8:12 ЕшаI-ЯхIу 13:10; Яхьазкхиал 32:7; Юал 2:10, 31; 3:15.

ПхоьалгIа турба

9 1 ПхоьалгIачу малико а лекхира турба. ТIаккха стигалара лаьтта охьа-
боьжна седа гира суна. Цу седанан караделира бух боцучу Iинна тIе-
боьдучу некъан догIа. 2 Бух боцучу Iинна тIебоьдучу некъан догIа цо
дIадаьстича, цу некъа тIера, йоккхачу пешана чуьра санна, кIур схьате-
сира. Оцу баьллачу кIуьро малх а, хIаваъ а кхолийра. 3 ТIаккха лаьтта тIе
цу кIуьра юкъара цIоз схьаделира. Лаьттара сту лоцучу гезгийн доллу
олалла делира цу цIазана. 4 Цхьана а бацана, цхьана а ораматна, цхьана а
диттана зен ма делаш, элира цу цIазе. Ткъа шайн хьаьжнаш тIе Делан
мухIарш тоьхна доцучу адамашна зен дан могуьйту шуна. 5 ЦIазана тIе-
диллира, адамаш дайа а ца дойуш, пхеа баттахь цаьрга хала баланаш хье-
гийтар. Цара хьоьгуьйту баланаш сту лоцучу гезгаша адамашка, шайн
юнаш а йиттина, хьоьгуьйту баланех тера дара. 6 Цу деношкахь адамаша
шайна Iожалла лоьхур ю, амма царна и карор яц. Царна делла дIадовла
луур ду, амма Iожалла царах йодур ю.
7 ТIехьаьжча, и цIоз тIамана кечдинчу дойх тера дара. Церан кортош
тIехь дашо таьжнаш санна йолу хIуманаш яра. Ткъа церан яххьаш ада-
мийн яххьех тера яра. 8 Цу цIазан месаш а зударийн месех тера яра.
Ткъа церан цергаш лоьмийн цергаш санна яра. 9 Цу цIазана тIехь, аьчка
долуш санна, гIаьгIнаш дара. Церан тIемийн гIовгIа вуно дукха йолчу,
тIаме чехка хахкаелла йоьдучу говрех йоьжначу гIудалкхийн чкъургийн
даьллачу доккхачу татанах тера яра. 10 ЦIазан, сту лоцучу гезгийн санна,
цIогарчий дара, цIогарчех йохкуш юнаш яра. Пхеа баттахь адамашна
зен дан белла ницкъ цу цIазан цIоганашкахь бара. 11 Бух боцучу Iинан
малик цу цIазан паччахь дара. Iебархойн маттахь цуьнан цIе Абаден-
малик яра, ткъа грекийн маттахь Аполлиан яра (иза «хIаллакьхуьлуьй-
тург» бохург ду).
12 Цхьа бала дIабаьлла. Ткъа цунна тIаьххье тIебогIуш кхин а ши бала бу.

ЙолхалгIа турба

13 ЙолхалгIачу малико а лекхира турба. ТIаккха Далла хьалха лаьтташ
болчу деших бинчу кхерчан еа маIа чуьра цхьа аз хезира суна. 14 Цо шен
карахь турба йолчу йолхалгIачу малике бохура: «Доккхачу Эпрат-хина
йистехь дIадихкина долу диъ малик дIахеца!» 15 ТIаккха и диъ малик дIа-
хийцира. Адамийн кхоалгIа дакъа хIаллакдан сахьтана а, денна а, баттана
а, шарна а кечдина долу маликаш дара уьш. 16 Церан дошлойн эскарийн
долу терахь хезира суна. Иза ши бIе миллионан барамехь дара. 17 Иштта
сайна дуьхьалхIоьттинчу суьртехь суна дой гира, тIехь дошлой а болуш.

9:2 Доладалар 19:28. 9:3 Арадаккхар 10:12-15. 9:4 Яхьазкхиал 9:4. 9:6 Аюб 3:21; Ярми-ЯхIу 8:3. 9:7 Юал 2:4. 9:8 Юал 1:6. 9:9 Юал 2:5. 9:13 Арадаккхар 30:1-3.

Царна тIехь дара цIарула-цIечу а, лилула-сийначу а, можачу саьмгалан а
басахь долу гIаьгIнаш. Дойн кортош лоьмийн коьртех тера дара. Церан
багара схьаюьйлура цIе а, кIур а, саьмгал а. 18 Адамийн кхоалгIа дакъа
хIаллакьхилира хIокху кхаа баланан бахьанина: оцу дойн багара схьа-
юьйлучу цIерах а, кIуьрах а, саьмгалх а. 19 Цу говрийн ницкъ церан ба-
тошкаххьий, цIогарчашкаххьий боллура. Церан цIогарчий лаьханех
тера дара. Цу лаьханийн кортош дара, цаьрца зенаш дора цара.
20 Ткъа оцу баланех далаза дисина кхидолу адамаш, шайна Iибадат дар-
хьама, шаьш куьйга йинчу хIуманех дIа ца дирзира. Цара Iамал йора жи-
нашна а, деших а, детих а, цIастанах а, тIулгах а, дечигах а бинчу цIушна
а, царна хIумма а ца гушшехь а, уьш ца лелалушшехь а. 21 И адамаш дIа ца
дирзира нах байаран а, жиналла лелоран а, сийсаза долу хIума лелоран а,
къоланаш даран а некъа тIера.

Тептар карахь долу малик

10 1 ТIаккха суна кхин а цхьа нуьцкъала малик гира, стигалара охьа-
дуссуш долу. Иза шена тIе марха юьйхина долуш санна дара, цуь-
нан коьрта тIехула стелаIад а дара. Юьхь, малх санна, яра. Когаш, цIерах
богу бIогIамаш санна, бара. 2 Ткъа цуьнан карахь дIаделладелла долу
хьарчийна жима тептар дара. Цу малико шен аьтту ког хIорда тIе билли-
ра, аьрру ког лаьтта тIе биллира. 3 Цо, лоьмо санна, чIогIа мохь туьйхира.
Цо кхайкхинчул тIаьхьа, ворхIе а ткъес туьйхира, церан гIовгIанаша къа-
мел а деш. 4 Цу ворхIе а озо къамел дича, со дIаяздан волавелира, амма цу
хенахь суна стигалара аз хезира. Цо соьга бохура: «Оцу ворхIе а ткъесо
дийцинарг къайлла а даккха, иза дIа а ма язде».
5 Суна хIордана тIехь а, лаьтта тIехь а лаьтташ гина долчу малико,
шен аьтту куьг стигала хьала а кховдийна, 6 стигал а, латта а, хIорд а,
царна чохь мел долу хIума а кхоьллина волчу, ерриг а тIейогIучу заман-
на волуш Волчун цIарах чIагIо йира: «Дала кхин лур яц шуна хан. 7 Вор-
хIалгIачу малико турба локхучу хенахь Делан къайлаха йолу Iалашо
чекхъер ю, Цо Шен ялхой болчу пайхамаршка хаам бина ма-хилла-
ра», — аьлла.
8 Стигалара суна хезначу цу озо, юха а соьца къамел а деш, элира: «Ваха
а гIой, и делладелла долу хьарчийна тептар хIорда тIехь а, лаьтта тIехь а
лаьтташ долчу маликан карара схьаэца».
9 Аса, оцу маликана тIе а вахана, цуьнга дийхира: «Лохьа соьга и теп-
тар», — аьлла.
Малико соьга элира: «ДIа а эций, и тептар даа. Хьан кийрахь иза къаь-
хьа хир ду, амма хьан багахь, моз санна, мерза хир ду и».

9:20 Забур 113:12-15; 134:15-17; Даниал 5:23. 10:5-7 Арадаккхар 20:11; Карлабаькхинарг 32:40; Даниал 12:7; Iамос 3:7. 10:8-10 Яхьазкхиал 2:8-3:3.

10 Маликан карара тептар схьа а эцна, аса и диира. Моз санна, мерза
дара иза сан багахь. Ткъа аса и тептар диъча, сан кийра къахьбелира.
11 Соьга элира: «Ахьа юха а Делера болу хаам бан безар бу дуккха а долчу
халкъех а, къаьмнех а, меттанех а, паччахьех а лаьцна».

Ши теш

11 1 Йохалла юстархьама Iасанах тера болу эрз белира сан кара. ТIак-
кха соьга элира: «Хьала а гIаттий, Делан цIа а дуста, сагIа доккху
кхерч а буста, цу цIа чуьра Далла Iамал ян догIу адамаш а дагарде. 2 Ткъа
Делан цIенна арахула йолу керт царна юкъа ма ялае, иза юста а ма юста,
хIунда аьлча и кхечу къаьмнашна дIаелла ю. Цара шовзткъе шина баттахь
и еза гIала хьоьшур ю. 3 Аса Сайн шина тешана олалла лур ду Сайгара бо-
лу хаамаш бан. Вон тIедеача тIеюхуш йолу бедарш тIе а юьйхина, цхьа
эзар ши бIе кхузткъа дийнахь Соьгара болу хаамаш дIакхайкхор бу цара».
4 Дерриг а Лаьтта тIехь олалла Дечунна хьалха лаьтташ долу ши зайт-
дитт а, ши къуьда а бу и ши теш. 5 Нагахь цу шина тешана цхьанна зулам
дан лаахь, церан багара араяьллачу цIаро мостагIий дIакхоллур бу.
Муьлхха а цу шинна зулам дан лиънарг цу тайпана хIаллакван везаш ву.
6 Цу шиннан карахь ду, Делера болу хаам шаьш дIакхайкхочу деношкахь
лаьтта тIе догIа ца дайийтархьама, стигал дIакъовлар. Иштта цу шиннан
долахь ду хиш – церан олаллехь ду царах цIий дар. Церан бакъо ю, шайна
мосазза лии, муьлхха а тайпана долу ун Лаьттахь дIасадаржо.
7 Уьш шайн тоьшалла дина чекхбевлча, бух боцучу Iин чуьра хьаладо-
луш долу экха тасалур ду царах. Цу экхано, толам а баьккхина, и шиъ
вуьйр ву. 8 Церан декъий сийлахьчу гIалин коьртачу урамехь дуьтур ду.
Кица далош аьлча, цу гIаланах кхин тайпана Седам а, Мисар а олу. Ци-
гахь церан Веза Эла жIарах дIатоьхна хилла. 9 ТIаккха кхаа дийнаххьий,
эха дийнаххьий массо а халкъашна а, тайпанашна а, меттанашна а,
къаьмнашна а юкъара дуккхах долчу адамашна и декъий гур ду. И ши да-
къа къубба чу дуьллуьйтур дац. 10 Лаьттахь дехаш долу адамаш, цу хилла-
чух даккхий а деш, самукъадаьлла хир ду. Наха вовшашка совгIаташ а
кхийдор ду, оцу шина пайхамаро лаьттахь дехаш долу адамаш дукха хьий-
зина хилла дела. 11 Ткъа кхо дей, ах дей дIадаьлча, цу шинна чу Делера йо-
лу дахаран Iаь юьйлира. ТIаккха и шиъ шайн когаш тIе хьалахIоьттира.
Ткъа цаьрга хьоьжуш берш чIогIа кхерабелира. 12 Шина пайхамарна сти-
галара чIогIа аз хезира. Цо бохура: «Хьаладовла кхуза!» ТIаккха и шиъ
мархица стигала хьалавелира. Ткъа церан мостагIий цаьрга хьоьжуш

11:1 Яхьазкхиал 40:3; Закри-ЯхIу 2:1, 2. 11:2 Лака 21:24. 11:4 Закри-ЯхIу 4:3, 11-14.
11:6 Сулим 17:1; Арадаккхар 7:17-19; Шамъал 4:8. 11:7 Даниал 7:7; Довзийтинарг 13:5-7; 17:8; Даниал 7:21. 11:8 ЕшаI-ЯхIу 1:9, 10. 11:11 Яхьазкхиал 37:10. 11:12 Сулим 2:11.

бара. 13 Цу сохьта чIогIа мохк бегийра. ГIалин уьтталгIа дакъа доьхна
дIадахара. Мохк бегочу хенахь ворхI эзар адам делира. Ткъа бисинчара,
чIогIа кхера а белла, стигаларчу Далла хастамаш бира.
14 ТIебеана болу шолгIа бала а дIабелира, амма кестта тIебогIуш кхоал-
гIа бала а бу.

ВорхIалгIа турба

15 ВорхIалгIачу малико а Шен карара турба лекхира. ТIаккха стигалахь
чIогIа аьзнаш девлира. Цара бохура: «Дерриг а дуьнен тIера пачхьалкх
хIинца дуьйна вайн Везачу Элан а, Цо леррина Къобалвинчун а карахь ю.
Цо ерриг а тIейогIучу заманна паччахьалла дийр ду». 16 Далла хьалха дол-
чу паччахьан гIанташна тIе хиъна Iаш волчу ткъе веа къаночо, шайн кор-
тош лаьтта кхаччалц охьа а таIийна, Далла Iибадат дора. 17 Цара бохура:

«Ва массо а ницкъийн Веза Дела,
Хьуна бу хастам, волуш волу а,
хилла волу а Веза Эла,
Ахьа, Хьайн доккха олалла тIе а лаьцна,
паччахьалла дан доладарна.
18 Къаьмнаш дарделла дIахIиттира,
амма хIинца Хьан оьгIазло а тIееана,
Ахь беллачарна тIехь кхел ен хан а тIекхаьчна.
Ахьа Хьайн ялхой болчу пайхамаршна а,
Хьан долахь болчарна а, Хьо лоруш болчарна а,
лараме боцучарна а, цIеяхана болчарна а
хьакъ дерг дIало хан а тIееана.
Латта хIаллакдеш берш хIаллакбо хан а тIееана!»

19 Стигалшкара Делан цIа дIаделладелира. Цу чохь Цуьнца бинчу бер-
тан деза тIорказ дара гуш. ТIаккха ткъес а туьйхира, аьзнаш а девлира,
стигал а къийкъира, мохк а бегийра, йоккха къора а туьйхира.

Зуда а, саьрмик а

12 1 Стигалахь цхьа йоккха билгало дIахIоьттира. Цигахь малхах дина
духар тIехь долу зуда яра. Цуьнан когаш кIел бутт бара. Ткъа коьрта
тIехь шийтта седа болу таж дара. 2 И зуда берах яра. Бер дан хьийзочу ла-
заршна, цо мохь хьоькхура.
3 Кхин а цхьана билгалонан сурт а хIоьттира стигалахь. Боккха цIен
саьрмик гучубелира. Цуьнан ворхI корта а бара, итт маIа а яра, хIора
коьрта тIехь таж а дара. 4 Стигалахь долчу седарчийн кхоалгIа дакъа, шен

11:13 Довзийтинарг 6:12; 16:18. 11:15 Арадаккхар 15:18; Даниал 2:44; 7:14, 27.
11:18 Забур 2:5; 109:5; Забур 113:21. 11:19 Довзийтинарг 8:5; 16:18; Довзийтинарг 16:21.
12:3 Даниал 7:7. 12:4 Даниал 8:10.

цIоганца дIа а гулдина, льатта охьатесира цо. И саьрмик бер дан дезаш
йолчу зудчунна хьалха латташ бара, и бер, дуьнен чу ма-делли, дIакхал-
лархьама. 5 Оцу зудчо кIант вира. Иза аьчка гIожаца массо а халкъашна
тIехь олалла дан билгалваьккхинера. ЦIеххьана и бер Далла хьалха, Цуь-
нан Iаршана тIе дIадигира. 6 Ткъа и зуда яьссачу аренга дIаедира. Цигахь,
цхьа эзар ши бIе кхузткъа дийнахь цу зудчун дола дайтархьама, Дала цун-
на меттиг кечйинера.

7 Стигалахь тIом болабелира. Микаал-малико а, цуьнан маликаша а
саьрмикна дуьхьал тIом бира. Ткъа саьрмик а, цуьнан тиладелла мали-
каш а царна дуьхьалдевлира. 8 Саьрмик а, цуьнан тиладелла маликаш а цу
къовсамехь дуьхьал ца латтаделира. Стигалшкахь кхин меттиг яцара цар-
на. 9 И боккха саьрмик Льатта охьатесира. Иза массарна а бевзаш болу
шира лаьхьа бара. Цунах иблис а, Делан мостагIа а олу. Цо дерриг а дуьне
Iехадо. Цуьнца цхьаьна цуьнан маликаш а льатта охьатийсира.

10 ТIаккха стигалахь чIогIа аз хезира суна. Цу озо бохура:

«ХIинца Дала вай кIелхьардахар а, Цуьнан нуьцкъалалла а,
паччахьалла а тIекхаьчна.
Цо леррина Къобалвинчун олалла а тIедеана!
ХIунда аьлча, дийнаххьий, буьйсанний вайн Далла хьалха
вайн динан вежарий бехке а ийзош,
уьш бехкебийриг Льатта охьатесна.
11 Вайн динан вежарша Iахаран цIийца а,
шайн тоьшаллин дашца а иза эшийна.
Шаьш делла дIадовллалц шайн са а ца кхоийна цара.
12 Иштта, яккхийэлаш стигалш а,
стигалш тIехь дехаш дерш а!
Декъаза ду-кх льатта тIехь а,
хIорда чохь а дехаш дерш!
ХIунда аьлча, шен йисина хан кIеззиг юйла а хууш,
дарделла долу иблис шу долчу льатта доьссина!»

13 Ша льатта охьатеснийла а гина, и саьрмик кIант винчу зудчунна
тIаьхьабелира. 14 Ткъа зудчунна йоккхачу аьрзун ши тIам белира, яьсса-
чу аренга шена кечйинчу метте иза тIема ялийтархьама. Цигахь, саьр-
микна уллора дIа а яьккхина, зама а, заманаш а, ахзама а чекхъял-
лалц, цуьнан дола дийр долуш дара. 15 ТIаккха зудчунна тIаьхьабаьлла-
чу саьрмико шен багара хи туьйхира, цуьнга и зуда дIаяхьийтархьама.
16 Амма Льатто гIо дира цу зудчунна. Саьрмико багара схьатесна долу
и хи, дIасадаханчу льаттан кийрано дIахуьйдира. 17 Саьрмик чIогIа

12:5 ЕшаI-ЯхIу 66:7; Забур 2:9. 12:7 Даниал 10:13, 21; 12:1; Довзийтинарг 1:9.
12:9 Доладалар 3:1; Лака 10:18. 12:10 Аюб 1:9-11; Закри-ЯхIу 3:1. 12:14 Даниал
7:25; 12:7.

дарбелира цу зудчунна. Иза цу зудчун тIаьхьенах болчу кхечаьрца тIом
бан бахара. Уьш бара, Делан весеташ кхочуш а деш, Iийсах лаьцна долу
тоьшалла лардеш берш.

13

1 ХIордан гIамар тIехь хIоьттина Iара и саьрмик*.

ХIорда чуьра схьадаьлла экха

Суна хIорда чуьра схьадолуш долу цхьа экха гира. Цуьнан ворхI корта а
бара, итт маIа а яра. МаIаш тIехь итт таж дара. Цуьнан кортош тIехь Дела
сийсазвеш йолу цIераш яра. 2 И суна гина долу экха цIокъбергах тера да-
ра. Цуьнан когаш чен когех тера бара. Ткъа цуьнан бага лоьман баганах
тера яра. Саьрмико шен ницкъ а, шен олаллин меттиг а, доккха олалла а
делира цу экханна. 3 ТIаккха суна гира цуьнан кортойх цхьанна йина иза
лийр долуш санна йолу Iожаллин чов, амма и чов дIайирзира. Дерриг а
дуьне, цец а даьлла, цу экханна тIаьхьаделира. 4 Адамаша цу саьрмикна
Iибадат дора, цо шен олалла цу экханна делла дела. Наха, цу экханна Iи-
бадат а деш, олура: «Кху экхане кхочуш мила ву? Мила ву цуьнца къовса-
лур волуш?»

5 Кура а, Iеса а къамелаш ден бага елира цу экханна. Шовзткъе шина
баттахь иштта Iан бакъо елира цунна. 6 Дела а, Делан цIе а, Дела веха мет-
тиг а, стигалахь бехаш берш а, сийсаз а беш, Iеса къамелаш дан долийра
цо. 7 Цунна бакъо елира Делан нахаца тIом бан а, царна тIехь толам бак-
кха а. Иштта массо а тайпанашна а, халкъашна а, меттанашна а, къаьм-
нашна а тIехь олалла дан бакъо елира цунна. 8 Бийначу Iахаран карахь
долчу дахаран тептар тIе шайн цIераш дуьне кхуллуш дуьйна а дIаяздина
доцу массо а адамаш цу экханна Iамал еш хир ду.

9 Лерсаш долчо ладугIийла хIокхуьнга.

10 Адамна йийсар динарг
ша а вуьгур ву йийсаре.
Туьраца стаг вийнарг
ша а лийр ву туьрах.
Цу тIехь оьшу Делан долахь болчарна доьналла а, тешар а.

Льаттан кийрара схьадолу экха

11 Иштта суна гира льаттан кийрара схьадолу кхин а цхьа экха. Цуьнан,
Iахаран санна, ши маIа яра. Цо, саьрмико санна, къамел дора. 12 Хьалхарчу

* 13:1 *И саьрмик.* Цхьадолчу тептарш тIехь ду: *со.* Цу тайпана хIара предложени
шолгIачу предложеница йоьзна яра.

13:1 Даниал 7:3; Довзийтинарг 17:3, 7-12. 13:2 Даниал 7:4-6. 13:5, 6 Даниал 7:8, 25; 11:36.
13:7 Даниал 7:21. 13:8 Забур 68:29. 13:10 Ярми-ЯхIу 15:2; 43:11.

экханна хьалха ша долчу хенахь, цу экханан ерриге а бакъонаш лелайора
цо. Цу шолгӀачу экхано дерриг а Лаьтте а, цу тӀехь дехачу адамашка, а Ӏо-
жаллин чов а хилла, амма тоделлачу хьалхарчу экханна Ӏибадат дайтира.
13 Цо инзаре тамашийна билгалонаш гайтира. Ур-атталла стигалара лаьт-
та тӀе цӀе а охьайоуьйтура цо адамашна хьалха. 14 ШолгӀачу экхано вукху
экханна хьалха Ӏаламаташ лело бакъо елира. Уьш лелорца цо лаьттахь де-
ха адамаш Ӏехадора. Лаьттахь бехаш болчу массарна а цо тӀедуьллура,
туьрах Ӏожаллин чов а хилла, амма денделлачу хьалхарчу экханан дина
сурт шайна тӀедиллийтар. 15 ШолгӀачу экханна бакъо елира цу хьалхарчу
экханан суьрта чу са дилла а, къамел дайтархьама а, хӀора оцу экханан
суьртана хьалха Ӏибадат цадийриг вен бакъо хилийтархьама а. 16 ШолгӀа-
чу экхано массо а адамийн – ларамечу воцчун а, цӀеяханчун а, хьалдолчун
а, мискачун а, паргӀат волчун а, лай волчун а – аьтту куьйга тӀе я хьаьжа
тӀе мухӀар таӀор тӀедиллира. 17 Цу экханан мухӀар таӀийна воцучу цхьан-
нан а йиш ца хилла хӀумма а я эца а, я йохка а. Ткъа оцу мухӀар тӀехь цу
экханан цӀе я цуьнан цӀеран терахь дара.
18 Цу тӀехь хьекъалалла оьшу. Хьекъал шен долчо цу экханан терахь,
талла а теллина, билгалдаккха. ХӀунда аьлча иза адамийн терахьца до-
гӀуш ду. Цуьнан терахь ду ялх бӀе кхузткъе ялх.

Ӏахар а, Цуьнан халкъ а

14 1 Со дӀахьаьжча, суна Цийон-лам тӀехь лаьтташ болу и Ӏахар гира.
Цуьнца цхьаьна лаьтташ цхьа бӀе шовзткъе виъ эзар стаг вара. Це-
ран хьаьжнашна тӀехь Цуьнан цӀе а, Цуьнан Ден цӀе а дӀаязйина яра.
2 Суна стигалара аз хезира. Цуьнан гӀовгӀа чухчарин гӀовгӀанах а, чӀогӀа
къекъачу стигалан гӀовгӀанах а тера яра. Шайн дечиг-пондаршна тӀехь
эшарш лоькхучу пондарчийн аз а хезира суна. 3 Цу нехан тобано стига-
ларчу Ӏаршана а, деа дийнатна а, къаношна а хьалха керла йиш лоькхура.
Ткъа лаьттара, мах а белла, кӀелхьарваькхинчу, цхьа бӀе шовзткъе виъ
эзар стаге бен, кхин цхьаьнгге а и йиш ца Ӏамалора. 4 Уьш, зудчух куьг то-
хаза, кӀантстегарий бара. Уьш бара, Ӏахар стенгга бодахь а, Иза воьддучу
дӀабоьлхуш берш. Мах а белла, адамашна юкъара паргӀатбаьхна бара
уьш, Далла а, Ӏахарна а ялтин хьалхара стоьмаш санна дӀабалархьама.
5 Церан багара цхьа а харцдерг ца долура, уьш бехк буьллийла доцуш бара.

Кхо малик

6 ТӀаккха суна стигална юккъехула тӀемадаьлла доьду кхин а цхьа ма-
лик гира. Цуьнгахь даим болу хаза кхаъ бара, иза Лаьттахь бехаш болчу
массарна а баийтина бара, хӀора къомана а, тайпанна а, маттана а, хал-
къана а дӀакхайкхорхьама. 7 Цу малико, мохь туххуш, бохура: «Делах

14:1 Яхьазкхиал 9:4; Довзийтинарг 7:3. 14:5 Цапни-ЯхӀу 3:13.

кхералаш! Цунна хастамаш белаш! ХӀунда аьлча Цо кхел ен хан тӀе-
кхаьчна. Стигал а, латта а, хӀорд а, хин хьостанаш а Кхоьллинчунна Ӏа-
мал елаш».
8 Кхин а цхьа малик цуьнан лорах дӀадахара. Цо бохура: «Ма хӀаллакь-
хили иза! ХӀаллак а хилла, дӀаели йоккха Бавел-гӀала. Ша сийсаза лелар-
на, Дела дарвеш волу чагӀар малийна цо массо а халкъашна».
9 КхоалгӀа малик а дахара церан лорах. Цо, мохь туххуш, бохура: «На-
гахь цхьаммо оцу экханна я цуьнан суьртана Ӏибадат а дахь, я шен хьаьжа
тӀе, я шен куьйга тӀе цу экханан мухӀар а таӀадайтахь, 10 Делан оьгӀазло-
нан кеда чу, э а ца деш, доьттина долу Делан дераллин чагӀар мер ду цо.
Иштта волу стаг Делан маликашна а, Ӏахарна а хьалха цӀергахь а, саьмгал
чохь а хьийзор ву. 11 Уьш хьийзош йолчу цӀеран кӀур массо а заманахь
хьалаоьхур бу. Цу тайпана я дийнахь, я буьйсанна синтем хир бац, оцу
экханна а, цуьнан суьртана а Ӏибадат а деш, цуьнан цӀеран мухӀар тӀеэц-
начийн».
12 Кхузахь, Делан хьехамаш лар а беш, Ӏийсана тешаме дуьсуш долчу
Делан адамашна доьналла долуш хилар оьшу.
13 ТӀаккха суна стигалара аз хезира. Цо соьга бохура: «ДӀаязде: „ХӀин-
ца дуьйна декъал бу, Везачу Элах тешар а долуш, леш берш“».
«Билггал бакъ ма ду, – боху Делан Сино, – Шаьш дечу гӀуллакхех са-
доӀур ду цара. Церан гӀуллакхаш а царна тӀаьхьхье дӀагӀур ду».

Лаьттахь ялта хьокху хан тӀеяр

14 Со дӀахьаьжча, суна кӀайн марха гира. Цу мархина тӀехь «адамийн
кӀантах тера волу цхьаъ» вара охьахиъна. Цуьнан коьрта тӀехь деших дина
таж дара. Ткъа карахь ира марс бара. 15 Делан цӀа чуьра кхин а цхьа малик
араделира. Цо мархина тӀе охьахиъна волчуьнга айдинчу озаца, мохь тух-
хуш, элира: «Хьайн марс схьа а эций, ялта хьакха! ХӀунда аьлча лаьттахь
ялта кхиъна а даьлла, марс хьокху хан тӀе а кхаьчна».
16 ТӀаккха стигаларчу мархина тӀехиъна волчо, лаьттана тӀехула шен
марс хьала а айина, лаьттара ялта хьаькхира.
17 Стигалахь долчу Делан цӀа чуьра кхин а цхьа малик араделира.
Цуьнгахь а ира марс бара.
18 Ткъа сагӀа доккхучу кхерчана уллора цӀарна тӀехь олалла деш долу
кхин а цхьа малик тӀедеара. Цо куьйгахь ира марс болчуьнга айдинчу оза-
ца, мохь туххуш, элира: «Хьайн ира марс схьа а эций, лаьттарчу кемсийн
таьллангашна тӀера кемсийн хорханаш схьаяха, хӀунда аьлча и кемсаш
хилла яьлла». 19 ТӀаккха малико шен ира марс лаьтта тӀехула хьалаайира.

14:8 ЕшаӀ-ЯхӀу 21:9; Ярми-ЯхӀу 51:8; Довзийтинарг 18:2. 14:10 ЕшаӀ-ЯхӀу 51:17;
Доладалар 19:24; Яхьазкхиал 38:22. 14:11 ЕшаӀ-ЯхӀу 34:10. 14:14 Даниал 7:13.
14:15 Юал 3:13.

Лаьттара кемсаш, хеда а йина, Делан дераллин муттдоккхургана чу теси-
ра цо. 20 ГIалина арахьа лаьттачу муттдоккхурга чохь и кемсаш Iаьвдира.
ТIаккха цу чуьра цIий охьадахара, говрийн дуьрстанашна тIе кхаччалц
хьала а долуш. Иза кхо бIе чаккхарма[д] хиллал гонах дIасадаьржира.

Шайгахь тIаьххьара ворхI бала болу маликаш

15 1 ТIаккха стигалахь кхин а цхьа тамашийна билгало гира суна. Иза
йоккха а, инзаре а яра. Шайгахь тIаьххьара бисина ворхI бала болу
ворхI малик а дара цигахь. Уьш тIаьххьара баланаш бара, хIунда аьлча
цаьрца чекхйолура Делан дералла.
2 ТIаккха цIерах дIаийна долчу ангалин болуш санна, хIорд гира суна.
Ткъа оцу экханна а, цуьнан суьртана а тIехь – шен цIеран терахь долчу
цхьанна тIехь – толам баьккхинарш цу ангалин хIордана йистехь лаьт-
таш бара. Церан карахь Дала делла мерз-пондарш дара. 3 Цара Далла
гIуллакх деш хиллачу Муса-пайхамаран а, Iахаран а илли олура:
«Даккхий а, инзаре а ду Хьан гIуллакхаш,
массо а ницкъийн Веза Дела!
Нийса а, билггал бакъ а ду Хьан некъаш,
дуьненан къаьмнийн Паччахь!*
4 Мила кхоьрур вацара Хьох, ва Веза Эла?
Хьан цIе а хьан язйийр яцара?
ХIунда аьлча Хьо цхьаъ ву веза!
Массо а халкъаша, тIе а даьхкина,
Хьуна хьалха Iибадат дийр ду.
ХIунда аьлча Ахь нийсонца лелош долу гIуллакхаш
тхуна гучу ма девлла».
5 Цул тIаьхьа со дIахьаьжира. ТIаккха стигалахь долчу тоьшаллин Че-
таран уггар а еза чоь дIаеллаелира. 6 Цу чоьнна чуьра, тIаьххьара хир болу
ворхI бала а бахьаш, ворхI малик араделира. Царна тIехь яра дуткъачу
кIадих йина цIена а, къегаш йолу а бедарш. Некхана гонах дашо доьх-
карш а дара. 7 Цул тIаьхьа деа дийнатах цхьаммо оцу маликийн кара ворхI
дашо бога делира. Ерриг а тIейогIучу заманна а вехаш волчу Делан дерал-
лех дуьзна дара и боганаш. 8 ТIаккха Делан сийлаллин а, нуьцкъалаллин
а кIуьрах дуьзира и Делан цIа. Ткъа оцу ворхI малико беана ворхI бала
дIабаллалц, цхьанна а стеган цу цIа чу ваха йиш яцара.

* 15:3 *Дуьненан къаьмнийн паччахь.* Цхьадолчу тептарш тIехь: *заманийн паччахь.*

14:20 ЕшаI-ЯхIу 63:3; Тийжамаш 1:15; Довзийтинарг 19:15. 15:3 Арадаккхар 15:1.
15:4 Ярми-ЯхIу 10:7; Забур 85:9. 15:5 Арадаккхар 38:21. 15:8 Арадаккхар 40:34; Сулим
8:10, 11; 2 Шерашкахь 5:13, 14; ЕшаI-ЯхIу 6:4.

Делан дераллин боганаш

16 1 Суна Делан цIа чуьра аз хезира. Цо ворхI малике бохура: «ГIой,
Делан оьгIазлонан ворхIе а боган чохь дерг лаьтта тIе охьадотта».
2 Хьалхарчу малико, дахана, шен боган чохь дерг лаьтта тIе охьадоьт-
тира. ТIаккха шайна тIехь экханан мухIар а долуш, цуьнан суьртана Iи-
бадат деш долчу адамашна тIехь чIогIа дера а, ирча а ноткъа оьху даьIнаш
даьржира.
3 ШолгIачу малико шен боган чохь дерг хIорда чу охьадоьттира. ТIак-
кха хIорд, деллачу адамийн цIийх а тарлуш, цIий хилла дIахIоьттира.
Ткъа хIорда чуьра массо а дийна мел долу хIума делира.
4 КхоалгIачу малико шен боган чохь дерг хиш чу а, хин хьостанаш чу а
охьадоьттира. Царах цIий хилира. 5 ТIаккха хиш карахь долчу малико
олуш суна хезира:
«Нийса ву Хьо волуш волу а, хилла волу а Везаниг,
Ахь йина кхелаш иштта хиларна.
6 Хьан долахь болчеран а, Хьан пайхамарийн а цу наха цIий Iанорна,
Ахь цаьрга цIий малийти.
Царна и дан хьакъ а ду».
7 СагIа доккхучу кхерчана уллора а аз хезира суна. Цо бохура:
«ХIаъ, массо а ницкъийн Веза Дела,
билггал бакъ а, нийса а ю Хьан кхелаш».
8 ДоьалгIачу малико шен боган чохь дерг малхана тIе охьадоьттира.
Ткъа малхан караделира адамаш цIергахь марцар. 9 Нуьцкъалчу йовхоно
адамаш дагадора. Ткъа и баланаш тIебахкийта бакъо йолуш волчу Делан
цIе емалйора цара. Шайн къинойх дIа а ца къаьстира уьш, Далла хаста-
маш а ца бира цара.
10 ПхоьалгIачу малико шен бога экханан олаллин гIанта тIе охьаIа-
нийра. ТIаккха церан пачхьалкх, Iаьржа бода а хIоьттина, кхоьлира. Ада-
маша, лазаршна са ца тохадаларна, шайн меттанаш Iуьйшура. 11 Шайн
лазарш а, даьIнаш долу чевнаш а бахьанехь адамаша стигаларчу Далла
сардамаш доьхура. Амма шаьш лелийначу гIуллакхех дIа ца боьрзура уьш.
12 ЙолхалгIачу малико шен бога Эпрат цIе йолчу доккхачу хи чу охьа-
доьттира. ТIаккха, малхбалехьарчу паччахьашна некъ кечбархьама, и хи
лекъйира. 13 ТIаккха суна гира саьрмикан багара а, экханан багара а, харц-
пайхамаран багара а арадолу, бецан пхьидех тера долу кхо харц жин.
14 Уьш жинийн синош дара. Цара тамашийна хIуманаш дора. И жинаш
дерриг а дуьнен чуьра паччахьашна тIе дахара, массо а ницкъийн Делан
сийлахьчу дийнахь уьш тIаме схьагулбархьама.

16:2 Арадаккхар 9:10. 16:4 Арадаккхар 7:17-21; Забур 77:44. 16:10 Арадаккхар 10:21.
16:12 ЕшаI-ЯхIу 11:15.

15 «ЛадогIалаш! Со, къу санна, цIеххьана вогIур ву. Декъала бу, шаьш
берзина ца хилийтархьама а, шайн бехке меттигаш гучу ца яхархьама а,
тIеюху бедарш куьйга кIел а латтош, сема берш».
16 Иштта, и паччахьаш Iебархойн маттахь ХIар-Магдон олучу метте
дIагулбира оцу жинаша.
17 ВорхIалгIачу малико шен боганна чуьрниг хIаваэ охьадоьттира.
ТIаккха стигалшкарчу Делан цIа чуьра Iаршана тIера чIогIа аз хезира. Цо
элира: «Кхочушхили!» 18 ТIаккха ткъес туьйхира, стигал къийкъира, гIов-
гIанаш евлира, чIогIа мохк бегийра. Адамаш лаьттахь дехаш долчу хенахь
дуьйна, цкъа а ца хиллачу кепара чIогIа мохк бегийра. 19 Йоккха гIала
кхаа декъе екъаелира. Ткъа кхечу къаьмнийн гIаланаш хIаллакьхилира.
Йоккха Бавел-гIала Шена дагахь йолу дела, Дала таIзар дира цунна. Дала
Шен кеда чуьра Шен оьгIазечу дераллин чагIар дIамалийтира цуьнга.
20 ХIора гIайре а дIаелира, ткъа лаьмнех кхин хIумма а ца дисира. 21 Сти-
галара охьа адамашна тIе хIора буьртиг ши мазал[д] хир йолу къора туьйхи-
ра. ТIаккха адамаша оцу къорано хIоттийна бала бахьана долуш Далла
сардамаш доьхкира, хIунда аьлча и бала инзаре боккха бара.

ЧIогIа сийсаза лела зуда

17 1 ТIаккха шайн карахь ворхI бога долчу ворхI маликах цхьаъ суна
тIедеара. Цо соьга элира: «ТIехилал! Ас хьуна гойтур ду, дуккха а
долчу хишна тIе а хиъна, чIогIа сийсаза лелаш йолчунна дийр долу
таIзар. 2 Лаьттара паччахьаш а сийсаза лелара цуьнца цхьаьна. Лаьттахь
бехарш а, цуьнан сийсаза леларан чагIар а муьйлуш, бехаш бара».
3 Делан Са суна тIе доьссича, цу малико со яьссачу аренга вигира. Ци-
гахь суна зуда гира. Иза цIечу экханна тIехиъна яра. Цу экханна тIехь
массанхьа а Дела сийсазвеш йолу цIераш а яра, цуьнан ворхI корта а, итт
маIа а яра. 4 Зудчунна тIехь таьIна цIечу басахь а, цIарула-цIечу басахь а
духар дара. Деших йина хIуманаш, деза тIулгаш, жовхIарш дара цунна
тIехь. Цуьнан карахь дашо кад бара. И кад вас еш долчу гIуллакхех а, на-
хаца леларан боьхачу гIуллакхех а буьзна бара. 5 Зудчун хьаьжа тIе язйина
къайлаха маьIна долу цIе яра: «Йоккха Бавел-гIала сийсаза лелачеран а,
лаьттарчу вас еш долчу гIуллакхийн а нана ю», – аьлла. 6 ТIаккха суна ги-
ра Делан долахь болчеран а, Iийсана тешаме хилар бахьанехь байинчеран
а цIийно и зуда яхийна хилар.
Иза гича, со чIогIа инзарваьллера. 7 Малико соьга элира: «Хьо инзар
хIунда вуьйлу? Оцу зудчун а, иза шена тIехь лелош долчу ворхI корта а, итт

16:15 Маттай 24:43, 44; Лака 12:39, 40; Довзийтинарг 3:3. 16:16 Сулим 23:29; Закри-ЯхIу 12:11. 16:18 Довзийтинарг 8:5; 11:13, 19. 16:19 ЕшаI-ЯхIу 51:17. 16:20 Довзийтинарг 6:14. 16:21 Арадаккхар 9:23; Довзийтинарг 11:19. 17:1 Ярми-ЯхIу 51:13. 17:2 ЕшаI-ЯхIу 23:17; Ярми-ЯхIу 51:7. 17:3 Довзийтинарг 13:1. 17:4 Ярми-ЯхIу 51:7.

маIа а йолчу экханан а къайле юьйцур ю ас хьуна. 8 Хьуна гина долу и экха
цкъа мацах дийна дара, ткъа хIинца делла. Амма иза кхин цкъа а, бух боцу-
чу Iин чуьра хьала а даьлла, шен хIаллакьхиларна тIедогIур ду. ТIаккха,
хIара дуьне кхуллуш дуьйна а шайн цIераш дахаран тептар тIе дIаязйина а
йоцуш, лаьттахь бехарш, и экха шайна гича, цецбевр бу. ХIунда аьлча иза
цкъа дийна а хилла, тIаккха делла, амма юха, ден а делла, схьадогIур ду.
9 Кхузахь хьекъалх буьзна кхетам оьшу. ВорхI корта – иза зуда тIехиъ-
на болу ворхI гу бу. 10 Иштта уьш ворхI паччахь ву бохург а ду. Царах пхиъ
велла. Цхьаъ хIинца а дийна ву. Ткъа тIаьххьарниг хIинца а схьаваза ву.
Иза схьавеача, кIезигчу хенахь бен паччахьалла дан ца деза цуьнан.
11 Ткъа мацах дийна а хилла, хIинца делла долу экха – иза оцу ворхIаннах
цхьаъ волу борхIалгIа паччахь ву. Иза шен хIаллакьхиларна тIевогIур ву.
12 Хьуна гуш йолу итт маIа – уьш хIинца а олалла дан волавалаза волу
итт паччахь ву. Царна хIоранна а цхьацца сахьтехь экханца цхьаьна, пач-
чахьо санна, олалла дан бакъо лур ю. 13 Оцу итте а паччахьан цхьатерра
Iалашонаш хир ю. Цара шайн ницкъ а, олалла а экханна дIалур ду. 14 Ца-
ра Iахарца тIом бийр бу. Ткъа Iахаро царна тIехь толам боккхур бу, хIунда
аьлча Иза ву олахойн Олахо а, паччахьийн Паччахь а. Ткъа Цуьнца берш
бу Цо кхайкхинарш а, къастийнарш а, тешаме берш а».
15 Малико соьга элира: «Шена тIехь и нахаца лелаш ерг а йолуш, хьуна
гина долу и хиш – уьш халкъаш а, тобанаш а, къаьмнаш а, меттанаш а бо-
хург ду. 16 Хьуна гиначу итте а маIана а, экханна а бIаьрга ян а езар яц и
нахаца леларг. Цуьнан долахь мел дерг схьа а даьккхина, цара иза ерзина
йоккхур ю. Цара цуьнан дегI а дуур ду, и цIергахь ягор а ю. 17 ХIунда аьлча
Дала оцу итт маIан даг чу Шен Iалашо кхочушъяр чудиллина. Иштта ца-
ра вовшашца барт бийр бу шайн паччахьалла экханан дола дIадала. Иза
иштта хир ду, Делан дешнаш кхочушхиллалц.
18 Ткъа хьуна гина йолу зуда – иза лаьттарчу паччахьашна тIехь олалла
деш йолу йоккха гIала ю».

Бавел-гIалин хIаллакьхилар

18 1 Цул тIаьхьа суна гира стигалара охьадогIу кхин а цхьа малик.
Цуьнан долахь доккха олалла дара. Оцу маликан нуьро латта къа-
гийра. 2 Цо айдинчу озаца, мохь тоьхна, элира: «Ма хIаллакьхили иза!
ХIаллак а хилла, дIаели-кх йоккха Бавел-гIала. Жинашна Iан меттиг а,
муьлххачу а харц жинна дIалачкъа меттиг а хили цунах. Муьлххачу а хьа-
рамчу олхазаран бен а, муьлххачу а хьарамчу а, маьттазчу а экханан бен а
хили цунах. 3 ХIунда аьлча ша сийсаза леларна, Дела дарвеш долу чагIар

17:8 Даниал 7:7; Довзийтинарг 11:7; Забур 68:29. 17:12 Даниал 7:24. 18:2 ЕшаI-ЯхIу 21:9; Ярми-ЯхIу 51:8; Довзийтинарг 14:8; ЕшаI-ЯхIу 13:21; Ярми-ЯхIу 50:39. 18:3 ЕшаI-ЯхIу 23:17; Ярми-ЯхIу 51:7.

малийна цо массо а халкъашна. Дуьнен чуьра паччахьаш а сийсазбевли
цуьнца цхьаьна. Иштта дуьнен чуьра совдегарш а хьал долуш хилла дIа-
хIиттира, цуьнан сов баккхий боьха лаамаш бахьана долуш».
4 ТIаккха стигалара кхечу цхьана озо олуш хезира суна:

«Сан халкъ, арадала оцу гIали чуьра,
цигахь къинош леточарна юкъахь дакъалоцуш хьо ца хилийта,
хьуна хьайна а, царна санна, цамгарийн ун ца кхетийтархьама.
5 Цуьнан къинош стигала хьалакхаччал ду.
Ткъа цуьнан харцонаш Далла дагахь ю.
6 Цо кхечарна динчу гIуллакхашка хьаьжжий, дIадекхалаш цунна!
Цо шайна динчунна дуьхьал шозза а дIадекхалаш цунна.
Цо шайна чагIар кечдинчу кедахь
цул шозза дукха чагIар кечде аша цунна.
7 Хьолана юкъа а яхана, шен сийлалла хьала а даьккхина, иза Iийна хиларе терра,
аша а оццул баланехь а, гIайгIанехь а хилийта иза.
ХIунда аьлча цо шен дагахь боху: „Со паччахь хилла Iаш ю.
Со йисина Iаш ерг яц.
Со цкъа а хир яц гIайгIане!“
8 Цундела цхьана дийнахь богIур бу цунна тIе цуьнан баланаш:
ялар а, гIайгIане хилар а, мацалла а.
И гIала цIергахь йогур ю,
хIунда аьлча ницкъ болуш ву цунна кхел йо Веза Дела».

9 ТIаккха, и гIала йогуш, цунах хьалабаьлла кIур шайна гича, цу гIалахь
сийсаза лелла болу а, хьал лакхадаьлла болу а дуьнен чуьра паччахьаш,
цунна тийжа а тийжаш, боьлхур бу. 10 Цу гIалина тIедеанчу Iазапна, даг
чу кхерамаш а тесна, генна дIа а хIиттина, цара эр ду:

«Къа ду хьан, йоккха гIала!
Къа ду нуьцкъалчу Бавел-гIалин!
ХIунда аьлча нийсса цхьана сахьтехь
хьуна кхел йина-кх!»

11 Оцу гIалина хилларг бахьанехь боьлхуш а, гIайгIанехь а хир бу дер-
риг а дуьнен чуьра совдегарш а. ХIунда аьлча церан юхкуш йолу хIума-
наш хIинца цхьаммо а оьцуш яц. 12 Уьш яра дашо а, дато а хIуманаш а,
деза тIулгаш а, жовхIарш а, дуткъачу кIадих йина хIуманаш а, таьIна-цIен
долу кIадеш а, дареш а, цIарула-цIен бос болу кIадеш а. Иштта духкуш

18:4 ЕшаI-ЯхIу 48:20; Ярми-ЯхIу 50:8; 51:6, 45. 18:5 Доладалар 18:20, 21; Ярми-ЯхIу 51:9. 18:6 Забур 136:8; Ярми-ЯхIу 50:29. 18:7, 8 ЕшаI-ЯхIу 47:7-9. 18:9, 10 Яхьазкхиал 26:16, 17. 18:11 Яхьазкхиал 27:31, 36. 18:12, 13 Яхьазкхиал 27:12, 13, 22.

дара цара массо а тайпана хаза хьожа йогIу дечиг а, пийлан маIех йина
йолу тайп-тайпана хIуманаш а, уггар а дезачу дечигах йина йолу массо а
тайпана хIуманаш а, цIаста а, эчиг а, шагатIулг а, 13 хаза хьожа йогIу даьт-
та а, хаза хьожа йогIу кIур хьалабохуьйтург а, деза хьаккхарш а, чагIар а,
зайтдаьтта а, дама а, ялта а, бежанаш а, уьстагIий а, дой а, гIудалкхаш а.
Иштта леш а, йийсар динарш а бара цара бухкуш. 14 Цара эр ду: «Хьайн
дола яха хьо хьегна мехала хIуманаш ерриш а хьан долара дIаевлла. Дер-
риге а сийлалла а, возалла а дайна, йиси хьо. Уьш кхин хир дац хьан». 15 И
массо а хIуманаш а юхкуш, мах лелош хилла болу, цунах хьал лакхадаьл-
ла совдегарш, цуьнан баланех кхера а белла, гено дIахIуьттур бу. Боьлхуш
а, гIайгIанехь а болуш, 16 цара эр ду:

«Къа ду хьан, ва йоккха гIала!
Дуткъачу а, таьIна-цIечу а, цIарула-цIечу а
кIадийн бедарш тIеюьйхира ахь.
Дешин хIуманашца а, дезачу тIулгашца а, жовхIаршца а
кечйора хьо.
17 Цхьана сахьтехь хIаллакьхили-кх оццул дукха хилла долу хьал!»

Массо а хIордкеманаш долахь берш а, хIордкеманашна тIехь болу не-
къахой а, кемалелорхой а, берриг а хIордаца доьзна йохкаэцар лелош
берш а генна дIахIиттира. 18 Цара, йогучу гIалин цIерах хьалаболу кIур а
гина, элира: «Муьлха гIала яра те цу йоккхачу гIаланах тера?!» 19 ТIаккха
шайн кортош тIе ченаш тийсира цара. ГIайгIане а эгна, белха а боьлхуш,
цара, мохь а бетташ, бохура:

«Къа ду хьан, ва йоккха гIала!
ХIордана тIехь долу массо а хIордкеманаш шайн долахь долчара
оцу гIалин деза а, мехала а мел долчу хIуманах шайн хьал совдаьккхира.
Ткъа хIинца-м иза цхьана сахьтехь йоьхна дIахIоьтти».

20 Яккхийэлаш шу, стигалш! Даккхийделаш шу, Делан долахь дерш а,
векалш а, пайхамарш а! ХIунда аьлча Дала кхел йина цунна, цо шуна мел
дина вон бахьанехь.
21 Цхьана нуьцкъалчу малико, хьеран боккхачу тIулгах тера болу тIулг
схьа а эцна, хIорда чу кхоьссира. Цо элира:

«Иштта ницкъаца хIаллакйийр ю
сел йоккха йолу Бавел-гIала,
иза кхин юха хир а йоцуш!

18:15 Яхьазкхиал 27:31, 36. 18:17 ЕшаI-ЯхIу 23:14; Яхьазкхиал 27:26-30. 18:18 Яхьазкхиал 27:32. 18:19 Яхьазкхиал 27:30-34. 18:20 Карлабаьккхинарг 32:43; Ярми-ЯхIу 51:48. 18:21 Ярми-ЯхIу 51:63, 64; Яхьазкхиал 26:21.

22 Кхин цкъа а хезар дац хьуна чохь
мерз-пондар лоькхучеран а, иллеш олучеран а аьзнаш,
шедагаш а, маIаш а локхучеран а аьзнаш.
Цхьана а тайпана пхьераш кхин хир бац хьуна чохь.
Болх беш хьийзаш йолчу кохьаран гIовгIа а хезар яц
хьуна чохь.
23 Къуьданан серло а кхин хир яц хьуна чохь.
Кхин цкъа а хезар дац хьуна чохь нускалийн а,
уьш балош болчеран а аьзнаш.
Хьан совдегарш бара кху дуьненахь уггар а хьалдерш.
Хьуна чохь болчу бозбунчаша Iехийнера массо а халкъаш».
24 Кху гIалахь карийнера байинчу пайхамарийн а, Делан нехан а, массо
а кху лаьттахь байинчеран а цIий!

19 1 Цул тIаьхьа, йоккхачу тобано олуш санна, стигалара чIогIа аз хезира суна. Цо бохура:
«Далла бу хастам!*
Вайн Делехь ду кIелхьардовлар а, сийлалла а, нуьцкъалалла а.
2 Цуьнан кхелаш билггал бакъ а,
нийсо йолуш а ю.
Цо кхел йира оцу чIогIа сийсаза лелаш йолчунна, оцу йоккхачу
гIалина.
Цо шен сийсаза леларца дуьне а бехдинера.
Цо Делан ялхой болчеран цIий Iанорна,
Дала цунна догIуш долу таIзар дира».
3 ШозлагIа а олуш хезира суна:
«Хастам бу Далла!
Ерриг а тIейогIучу заманна а хир бу цу гIалина тIехула
хьалатуьйсуш кIур».
4 ТIаккха ткъе виъ къано а, диъ дийнат а Iаршана тIехиъна Iаш волчу
Далла хьалха суждане дахара. Цара бохура: «Амин! Хастам бу Далла!»

Iахаро зуда ялор

5 ТIаккха оцу Iаршара схьадолу кхин а аз хезира. Цо бохура:
«Хастамаш бе вайн Далла
массо а Цуьнан ялхой болчара а,

* 19:1 *Далла бу хастам.* Ма-дарра аьлча, яздархочо кхузахь а, дерриге а 19-чу коьртахь а Iебархойн маттера долу дош леладо: *ХIалалу-ЯхIу.*

18:22, 23 Ярми-ЯхIу 7:34; 25:10. 18:24 Ярми-ЯхIу 51:49. 19:2 Карлабаьккхинарг 32:43; Сулим 9:7. 19:3 ЕшаI-ЯхIу 34:10. 19:5 Забур 113:21.

Цунах кхоьруш болчу
лараме боцучара а, цIеяханчара а».
6 Суна хезира йоккхачу тобанна чуьра долуш санна долу аз а. Чухчарин
гIовгIанах я чIогIачу стигалан къекъарх тера дара и аз. Цо бохура:
«Хастам бу Далла!
ХIунда аьлча массо а ницкъийн Веза Дела
паччахьалла дан волавелла.
7 Даккхийдерца, самукъадаьлла хир ду вай.
Далла хастамаш беш, Цуьнан сийлалла ойур ю вай.
ХIунда аьлча Iахаро зуда яло хан тIеккхаьчна,
ткъа Цо ялош ерг кечъелла.
8 Цо цIена а, лепаш долчу а дуткъачу кIадинан коч тIеюьйхина».
(Ткъа и дуткъа кIади – Делан долахь болчара Цуьнан лаамехь дина долу гIуллакхаш бохург ду.)
9 Малико соьга элира: «ДIаязде: „Декъала бу Iахаро зуда ялорна дIахIоттийначу тойне кхайкхинарш“». Кхин а цо элира: «ХIорш билггал
бакъдолу Делан дешнаш ду».
10 Со цуьнан когашка вуьйжира, цунна хьалха Iибадат дан дагахь, амма
малико соьга элира: «Варелахь, и ма делахь! Со а ду Далла гIуллакх деш
дерг, хьо а, Iийсах лаьцна долу тоьшалла лардеш болу хьан вежарий а
санна. Далла бен ма де Iибадат! ХIунда аьлча Делера болчу хаамийн дух
Iийсах лаьцна долу тоьшалла ду».

КIайчу дин тIехь волу дошло

11 Суна гира дIаеллаелла стигал. Цигахь лаьтташ кIайн дин бара. Цу тIехиъна Волчух тешаме Верг а, билггал волу бакъ Верг а олу. Цо кхел яр а, тIом
бар а нийсонца леладо. 12 Цуьнан бIаьргаш йогуш йолчу цIерах тера ду. Ткъа
Цуьнан коьрта тIехь дуккха а таьжнаш ду. Цунна тIехь язйина, Цунна Шена
бен, кхин цхьанна а хууш йоцу цIе ю. 13 ЦIийно тIадийна оба яра Цунна
тIехь. Беречун цIе «Делан Дош» ю. 14 Цунна тIаьхьахIиттина догIуш дара
стигалан эскарш. Церан дошлой кIайчу дойшна тIехь бара, ткъа царна тIехь
яра цIеначу дуткъачу лепаш долчу кIадих йина бедарш. 15 Цуьнан багара ира
тур схьадолура, халкъашна тIехь толам баккхархьама. Аьчка гIожаца Цо
олалла дийр ду царна тIехь. Массо а ницкъийн Делан оьгIазечу дераллин
муттдоккхургана чохь Цо кемсаш хьоьшур ю. 16 Цуьнан духар тIехь а, хьын
тIехь а язйина иштта цIе ю: «Паччахьийн а Паччахь, олахойн а Олахо».
17 ТIаккха суна гира малхехь лаьтташ долу цхьа малик. Цо, аз а айдина, мохь туьйхира стигална юккъехула тIемадаьлла доьдучу массо а

19:6 Яхьазкхиал 1:24; Забур 92:1; 96:1; 98:1. 19:9 Маттай 22:2, 3. 19:11 Яхьазкхиал 1:1; Забур 95:13; ЕшаI-ЯхIу 11:4. 19:12 Даниал 10:6. 19:15 Забур 2:9; ЕшаI-ЯхIу 63:3; Юал 3:13; Довзийтинарг 14:20. 19:17, 18 Яхьазкхиал 39:17-20.

олхазаршка: «ТIема а довлий, схьагулло Делан доккхачу тойне. 18 Аша
дIадаа паччахьийн а, тIеман коьртачу хьаькамийн а, тIемалойн а дилха а,
иштта дойн а, церан дошлойн а, паргIат болчу массеран а, леш болчеран
а, лараме боцучеран а, цIеяхначийн а дилха а».

19 ТIаккха суна гира экха а, дуьнен чуьра паччахьаш а шайн эскаршца
цхьаьна. Уьш гулделлера оцу дин тIе хиъна Волчунна а, Цуьнан эскарна а
дуьхьал тIом бан. 20 Амма экха а, цунна хьалха тамашийна билгалонаш
еш хилла волу харцпайхамар а схьалецира. Оцу шен гIуллакхашца цо Iе-
хийнера экханан мухIар шайна тIедиллийтинарш а, экханан суьртана
Iибадат дийраш а. Экха а, харцпайхамар а, ший а дийна доллушехь, чохь
сьмгал долчу а, цIе яьлла богучу а Iома чу тесира. 21 Ткъа бисина болу
кхиберш дин тIе хиъна Волчун багара схьадолучу туьраца байира. Дерри-
ге а олхазарша шаьш дуззалц церан дилха диира.

Цхьана эзар шарахь лаьттар долу паччахьалла

20 1 Стигалшкара охьадуссу малик гира суна. Цуьнан карахь бух бо-
цучу Iинан догIа а дара, стомма зIе а яра. 2 Шех иблис а, Делан
мостагIа а олу, шира лаьхьа болу саьрмик, схьа а лаьцна, цхьана эзар
шарна зIенашца дIабихкира малико. 3 Цу саьрмике тIедогIу долчу цхьана
эзар шарахь адамаш ца Iехадайтархьама, малико, иза бух боцучу Iин чу а
тесна, и Iин дIакъевлира, неIарна мухIар а тухуш. И эзар шо чекхдаьлча,
цхьа кIеззигчу ханна иза арахеца безар бу.

4 Цул тIаьхьа суна гира паччахьан гIанташ. Царна тIе охьахиъна болче-
ран караделлера кхел яр. Делан дош дIасадаржорна а, Iийсах тоьшалла дар-
на а тIера кортош даьхна болчеран синош а гира суна. Я экханна а, я цуьнан
суьртана а Iибадат ца динера цара. Цу экханан мухIар а тIе ца диллийтине-
ра цара я шайн хьаьжнаш тIе а, я куьйгаш тIе а. Цара, беллачуьра ден а бел-
ла, Дала леррина Къобалвинчуьнца цхьаьна эзар шарахь паччахьалла дира.
5 (Ткъа белла болу биснарш и эзар шо чекхдаллалц денбелла бацара.) Нах
беллачуьра дуьххьара денбалар ду иза. 6 Декъала а, Дала даздина а ду-кх оцу
нах беллачуьра дуьххьара денбаларехь дакъалоцу долу адамаш. ШолгIачу
даларан олаллехь дац уьш. И нах Делан а, Дала леррина Къобалвинчун а
динан дай хир бу. Цара цхьана эзар шарахь Цуьнца паччахьалла дийр ду.

Иблисана тIехь толам баккхар

7 И эзар шо чекхдаьлча, иблис чудоьллинчуьра дIахоьцур ду. Дуьненан
еа а йистехь долу халкъаш, ГIогI а, МагIогI а, Iехадеш арадер ду и. Цо тIа-
ме схьагулдийр ду, хIордан берда тIера гIум санна, дукха долу адамаш.
8 Уьш дуьне мел ду дIадахара. Делан долахь болчеран меттаматтана го

19:20 Довзийтинарг 13:1-18. 20:2 Доладалар 3:1. 20:4 Даниал 7:9, 22. 20:8 Яхьазкхиал 7:2;
Яхьазкхиал 38:2, 9, 15.

бира цара – иза Далла езна йолу гIала ю. 9 Амма стигалара цIе йоьссира,
цу цIеро мостагIийн эскарш дIакхаьллира. 10 Ткъа уьш Iехош хилла долу
и иблис цIе яьлла богучу саьмгалан Iам чу тесира. Цу Iам чохь экха а дара,
харцпайхамар а вара. Цара дийнахь а, буса а Iазап хьоьгур ду ерриг а тIе-
йогIучу заманахь.

Адамашна тIехь тIаьххьара кхел яр

11 Цул тIаьхьа суна гира йоккха кIайн басахь йолу Iарш а, цигахь хиъна
Верг а. И волчуьра стигал а, латта а къайладелира, царна кхин меттиг ца
йисира. 12 ТIаккха суна гира лараме боцу а, цIеяхана хилла болу а белларш.
Уьш Iаршана хьалха лаьтташ бара. Масех тептар схьадиллира. ТIаккха
кхин а цхьа тептар схьадиллира – иза дахаран тептар дара. Цу тептаршна
тIе дIаяздина долчу адамийн гIуллакхашка хьаьжжина, кхел йора оцу
беллачарна. 13 ХIордо а схьабелира шена чохь болу белларш. Шайна чохь
болу белларш схьабелира Iожалло а, эхарто а. Царна хIоранна а, шайн-
шайн гIуллакхашка хьаьжжина, кхел йира. 14 Iожалла а, эхарт а цIе яьлла
богучу Iам чу тесира. (И Iам шозлагIа валар ду.) 15 Дахаран тептар тIе дIа-
язвина мел воцург цIе яьлла богучу Iам чу тесира.

Керла стигал а, керла латта а

21 1 Керла стигал а, керла латта а гира суна, хIунда аьлча хьалха хилла
йолу стигал а, латта а хIинца дIадаьллера. ХIорд а кхин бацара.
2 ТIаккха суна гира Делан гIала. Шен майрачунна кечдина долу нускалх
тера йолу, Дела волчуьра стигалара охьайогIу керла Ярушалайм-гIала яра
иза. 3 Стигаларчу Iаршара айдина долу аз хезира суна. Цо бохура: «ХIин-
ца Дела Iаш волу меттиг адамашна юкъахь ю! Дела цаьрца Iийр ву, ткъа
царах Цуьнан халкъ хир ду. Церан Дела Ша и адамаш долчохь Iийр ву.
4 Дала церан хIора бIаьрхи а дIадоккхур ду. ХIинца дуьйна кхин валар, я
белхар, я тийжар, я лазар хир дац, хIунда аьлча хьалхалера хIуманаш
дIадевлла».

5 Iаршана тIе хиъна Волчо элира: «ХIинца Ас массо а хIума керла кхул-
лур ду». ТIаккха Цо элира: «ДIаязде иза, хIунда аьлча хIара дешнаш те-
шаме а, билггал бакъ а ду». 6 Кхин а Цо соьга элира: «Со ву массо а хIума
Долийнарг а, чекхдоккхун Верг а, церан Хьалхе а, Чаккхе а. Хьогах вол-
чунна Ас бакъо лур ю дахаран хи долчу шовдан чуьра маьхза хи мала. 7 То-
лам баьккхинчунна и дерриг а дуьсур ду, ткъа Со цуьнан Дела а хир ву,
иза Сан кIант а хир ву. 8 Ткъа кIиллойн а, Iийсах тешар доцучеран а, вон

20:11, 12 Даниал 7:9, 10. 21:1 ЕшаI-ЯхIу 65:17; 66:22; 2 Кипин 3:13. 21:2 ЕшаI-ЯхIу 52:1;
Довзийтинарг 3:12; ЕшаI-ЯхIу 61:10. 21:3 Яхьазкхиал 37:27; Iамалъяр 26:11, 12.
21:4 ЕшаI-ЯхIу 25:8; ЕшаI-ЯхIу 35:10; 65:19. 21:6 ЕшаI-ЯхIу 55:1. 21:7 Дауд 7:14; За-
бур 88:27, 28.

болчеран а, адам дийначеран а, сийсаза лелачийн а, бозбунчийн а, харц-
деланашна Iамал еш болчеран а, массо а харцлуьйчеран а дакъа хир ду
цIарах а, саьмгалх а богучу Iам чохь. Иза шозлагIа валар ду».

Керла Ярушалайм

9 ТIаккха тIаьхьарчу заманан баланех дуьзна долу ворхI бога шайн ка-
рахь долчу маликех цхьаъ суна тIедеара. Цо соьга элира: «Схьавола, Iаха-
ро далон долу нускал гойтур ду ас хьуна». 10 Суна тIе Делан Са доьссича,
малико со боккхачу, лекхачу лам тIе ваьккхира. Цигахь цо суна гайтира
стигалара Дела волчуьра охьайогIу еза Ярушалайм-гIала. 11 Делан сий-
лалла яра цу гIалина чохь. Къегаш болчу яспис олучу безачу тIулгах а,
чекх са гуш долчу цIеначу ангалих а тера дара цуьнан лепар. 12 Цу Яруша-
лайм-гIалина гонах боккха а, лекха а пен бара. Цуьнан шийтта ков а дара.
Кевнашкахь лаьтташ шийтта малик дара. Ткъа цу кевнашна тIе дIаязйи-
на Исраилан халкъан шийтте а тайпанийн цIераш яра. 13 Царах кхо ков
малхбалехьа агIор дара, кхин кхоъ – къилбаседехьа, важа кхоъ – къилб-
бехьа, дисина кхоъ малхбузехьа агIор дара. 14 ГIалин и пенаш шийтта
тIулган бух тIехь лаьтташ дара. Цу баххаш тIе дIаязйина Iахаран шийтта
векалан цIераш яра. 15 Цу гIалин а, цуьнан кевнийн а, пенийн а йохалла
а, шоралла а, лакхалла а юста лерина дашо гIаж яра соьца къамел деш
волчуьнгахь. 16 И гIала биъ са болуш дIахIоттийнера. Цуьнан йохалла а,
шоралла а цхьатерра яра. Оцу гIожаца цо и гIала юьстира. Иза бIозза
шийтта эзар сажа хилира. Ткъа цуьнан йохаллин а, шораллин а, лакхал-
лин а барам цхьатерра бара. 17 ТIаккха пенийн лакхалла а юьстира мали-
ко. Адамаша бустучу барамехь юстура малико. Пенаш цхьа бIе шовзткъе
диъ дол лекха дара. 18 И пенаш яспис олучу дезачу тIулгех дина дара. ГIа-
ла ша а цIеначу деших йина яра. И деши, ангали санна, чекх са гуш дара.
19 ГIалин пенийн баххаш массо а тайпанарчу дезачу тIулгашца кечдина
дара. Цхьана пенан бух яспис олучу, шолгIаниг – саппир олучу, кхоал-
гIаниг – халкидон, боьалгIаниг – изумруд, 20 пхоьалгIаниг – сардоникс,
йолхалгIаниг – сардис, ворхIалгIаниг – хризолит, борхIалгIаниг – ви-
рил, уьссалгIаниг – топаз, уьтталгIаниг – хризопрас, цхьайтталгIаниг –
яцинт, шийтталгIаниг – аметист олучу дезачу тIулгех бинера. 21 ГIалин
шийтта ков шийтта жовхIар дара. ХIора ков цхьацца жовхIарх дина дара.
ГIалин коьртачу урамера некъ цIеначу деших бинера. Урамаш чекх са
гуш долчу ангалих тера дара.
22 Цу гIалахь Делан цIа ца гира суна, хIунда аьлча Далла Iибадат дечу
цIийнан метта массо а ницкъийн Веза Дела а, Iахар а Шаьш бу цу гIалахь.
23 Оцу гIалина иза серлаялийтархьама я малх, я бутт ца оьшу, хIунда аьлча

21:10 Яхьазкхиал 40:2. 21:12, 13 Яхьазкхиал 48:30-35. 21:15 Яхьазкхиал 40:3.
21:23 ЕшаI-ЯхIу 60:19, 20.

Делан сийлаллин нуьро серлайоккху иза. Iахар а цуьнан къуьда бу. 24 Цу
серлонгахь дуьненан халкъаш а лелар ду, дуьненарчу паччахьаша а шайн
хьал дахьар ду цу гIали чу. 25 Оцу гIалин кевнаш дийнахь дIа а ца къовлу,
цигахь буьйса хир йоцу дела. 26 Халкъийн хьал а, хазна а цу гIали чу яхьар
ю. 27 Цхьа а боьха хIума а, иштта сийсаза долу гIуллакхаш дийраш а, харц-
дерг лелош берш а чубевр бац цу гIалина. Iахарехь долчу дахаран тептар
тIехь цIераш язйина берш бен, цхьа а гIур вац цу чу.

22 1 ТIаккха малико суна гайтира шена чохь дахаран хи долу шовда.
ЦIеначу ангалих тера цIена хи дара иза. Делан а, Iахаран а Iаршера
схьадолура и шовда. 2 Иза гIалин коьртачу урамна юккъехула чекхдолура.
Оцу чекхдолучу хин шинна а агIор лаьтташ дара дахаран дитташ. Цара
цхьана шарахь шуьйттазза стом ло – хIора баттахь цкъа а луш. Ткъа дит-
таш тIера гIаш халкъашна дарбана делла. 3 Шайна неIалт кхайкхийнча-
рах кхин хIумма а хир дац цигахь.
Эццахь Делан а, Iахаран а Iарш хир ду, ткъа Цуьнан ялхой а хир бу Цун-
на Iамал еш. 4 Цигахь Делан юьхь а гур ю царна. Цуьнан цIе а хир ю церан
хьаьжнашна тIехь. 5 Буьйса а кхин хир яц цигахь. Кхин оьшур яц цигахь я
стогаран, я малхан серло, хIунда аьлча Везачу Дала Ша лур ю царна серло.
Цара, паччахьаша санна, олалла дийр ду ерриг а тIейогIучу заманахь.

Iийса схьавар

6 Малико соьга элира: «ХIара дешнаш тешаме а, билггал бакъ а ду.
Шен Сине пайхамарш иракарахIуьттуьйтучу Везачу Дала Шен малик да-
хийтира кестта хила деза хIуманаш Шен ялхошна гайта».
7 «Хаалаш, Со кестта вогIур ву. Декъала ву кху тептар тIехь дIаяздина
долу Делера болчу хааман дешнаш лардеш верг!»
8 Со, Яхьъя, и дерриге а хезнарг а, гинарг а ву. И хIуманаш хезна а, гина
а ваьллачул тIаьхьа, уьш сайна гайтинчу маликан когашка вуьйжира со,
цунна Iибадат дархьама. 9 Амма малико соьга элира: «Варелахь, и ма
делахь, хIунда аьлча хьо а, хьан динан вежарий болу пайхамарш а, кху
тептар тIехь дерг мел лардийриг а санна, со а ду Цуьнан ялхо. Далла бен
ма де Iибадат!»
10 Малико кхин а элира соьга: «Кху тептар тIехь язбина болу Делера
хаам къайла ма баккхалахь, хIунда аьлча и дерриг а хир долу хан тIе-
кхочуш ю. 11 Харцдерг лелочара кхидIа а леладойла изза. Боьха лаамаш кхо-
чушбийраш кхин а бехлойла. Делан лаамехь берш кхидIа а лелийла ба-
къонца. Далла гергахь цIена берш кхидIа а цIена лелийла».

21:24 ЕшаI-ЯхIу 60:3. 21:25, 26 ЕшаI-ЯхIу 60:11. 21:27 ЕшаI-ЯхIу 52:1; Яхьазкхиал 44:9.
22:1 Яхьазкхиал 47:1; Закри-ЯхIу 14:8. 22:2 Доладалар 2:9. 22:3 Закри-ЯхIу 14:11; До-
ладалар 3:17. 22:5 ЕшаI-ЯхIу 60:19; Даниал 7:18. 22:11 Даниал 12:10.

12 Iийсас боху: «Со кестта вогIур ву. Сан ял а Соьца ю, хIоранна а, ша
динчу гIуллакхашка хьаьжжина, хьакъ дерг дIадалархьама. 13 Со ву массо
а хIума Долийнарг а, чекхдоккхун Верг а, церан Хьалхе а, Чаккхе а, Дуьх-
хьарлераниг а, ТIаьххьарлераниг а».
14 Декъала бу шайн духарш цIандинарш. Цундела церан бакъо хир ю,
кевнехула чекх а бевлла, гIалин чу бовла а, дахаран диттана тIера стом баа
а. 15 ГIалина арахь буьсур бу жIаьлех тера леларш а, бозбунчаш а, сийсаза
леларш а, стаг вийнарш а, цIушна Iамал йийраш а, массо а харцонаш ян а
лууш, уьш йийраш.
16 «Аса, Iийсас, Сайн малик дахийтина динан тобанашкахь долчу шуь-
га оцу хIуманех лаьцна хаам байта. Со ву Даудан Орам а, ТIаьхье а, Iуьй-
ренан сирла Седа а».
17 Делан Сино а, нускало а доьху: «Схьаволахь!» – бохуш.
И хезаш волчо а олийла: «Схьаволахь!»
Ша хьогах верг а схьавогIийла! Мала лууш волчо маьхза схьаоьцийла
дахаран хи.

Чаккхе

18 Кху тептар тIехь дIаяздина долу Делера болчу хаамийн дешнаш хе-
заш волчу хIоранга а Аса дIахьедар до: «Нагахь цхьаммо кху дешнашна
тIе цхьа хIума тIетохахь, Дала цу тептар тIехь бийцина болу массо а бала-
наш тIебоуьйтур бу цунна. 19 Нагахь кху тептар тIехь дIаяздина долчу Де-
лера болчу хаамийн дешнех цхьа хIума тIера дIадаккхахь, Дала кху тептар
тIехь дийцина долчу дахаран диттехь а, иштта йийцинчу езачу гIалина
чохь а дакъалацар дIадоккхур ду цуьнан».
20 Кху дерригенах а тоьшалла деш Волчо боху: «И бакъ ду, Со кестта
вогIур ву».
Амин. Волахьа, Веза Эла волу Iийса!
21 Веза Эла волчу Iийсан дика хуьлийла шуьца даим а.

22:12 ЕшаI-ЯхIу 40:10; 62:11; Забур 27:4; ЕшаI-ЯхIу 40:10; Ярми-ЯхIу 17:10.
22:13 Довзийтинарг 1:8; ЕшаI-ЯхIу 44:6; 48:12; Довзийтинарг 1:17; 2:8. 22:14 Дола-
далар 2:9; 3:22; Довзийтинарг 7:14. 22:16 ЕшаI-ЯхIу 11:1, 10. 22:17 ЕшаI-ЯхIу 55:1.
22:18, 19 Карлабаьккхинарг 4:2; 12:32.